

Ung motocrossförare siktar högt

● Nico Bystedt från Oravais började köra motocross redan som fyraåring. Den här sommaren tävlade han i EM i Danmark. Kommande år är siktet inställt på VM i Helsingfors. – Det är roligt för det går hårt och man flyger högt. Man måste ha teknik och tänka med huvudet, säger han. SIDAN 12

TRÄNA I TÅLAMODS. Tre systrar har öppnat en gym. Alla som funderat på att det skulle vara bra att gå på gym är välkomna. SIDAN 5

TACKSAM. Det är trettio år sedan Tuyet Bui kom som kvotflyktning till Vörås. Hon vill tacka alla som hjälpt henne och hennes familj. SIDAN 10

NOSTALGI. Jonathan Ehres har renoverat en lastbil som väcker nostalgi och glädje. – Jag blir glad av att kunna glädja andra. SIDAN 6

Vörå • Vöyri

När allt är som bäst

• Det är sällan luften är så frisk som en tidig höstmorgon. Det är sällan himlen är så vacker som en sen kväll i början av september. När jag hämtar vår äldsta dotter och hennes vänner från idrottsplanen i Oravais där IF VOM haft sin friidrottsträning så har jag lite extra tid på mig att slappna av. Och ta in kvällen. Himlen är starkt rosa när vi svänger mot riksåttan. "Så här är det när Vörå är som bäst" säger en av tjejerna i baksätet. Och jag håller med.

Den här tiden på året är skolbarnen ofta rätt pigga efter en lång sommar. VI har lärt oss leva med en pandemi där det finns osäkerhet i luften men samtidigt också förväntan och lugn. Man känner in varandra och man ser framåt. En ny klass, ett nytt skolår. Lite samma sak är det ju också i arbetslivet. Hösten kommer med löfte om mycket mera till. Och vi är lite mera öppna för att ta in nytt. Den politiska hösten är precis likadan. Den är bråd, den har tuffa tidtabeller och det är också då vi planerar för kommande år, diskuterar, debatterar, lyssnar in och kämpar för frågor där hjärtat också klappar extra.

I fullmäktigesalen idag sitter 27 ledamöter, faktiskt alla sfp:are. Alla med olika bakgrund och alla med kompetenser som är unika. Det här är något vi ska förvalta väl kommande period. Kommunens sak är att stötta upp initiativ som finns – stöda i vardagen och i steget framåt. Tittar vi på omvärlden ikväll så vet vi att vi har en demografi som är utmanande för alla – men vi behöver ha en bredare syn och handlingsplan för att ha en möjlighet att förändra prognoserna framåt. Vi blir färre, allt färre i yrkesverksam ålder. Vi behöver kunna värna om varandra – för det behövs också mera människor. Företag som vågar bildas och ta steget framåt. Invånare som trivs, återvänder och stannar. Invånare med livskvalitet.

Vi kan tycka att dessa frågor är något som svävar "någon annanstans". Men så är det ju inte. I verkligheten märker många av att det blir allt tuffare att rekrytera och det finns redan en brist på arbetskraft som oroar även i vår kommun. Det är ett nationellt problem men definitivt något som vi kan bidra med att lösa på kommunal och lokal nivå. De stora investeringarna som är på gång i form av batterimaterialfabriken bådar gott på alla sätt. Det är ett långsiktigt arbete som utförts av många aktiva aktörer men givetvis med två frontfigurer i spetsen: Vasa stadsdirektör Tomas Häyry och Vasas fullmäktigeordförande Joakim Strand. Samtidigt växer Kvarkenregionen nu hand i hand med alla projekt som framgångsrikt banat väg för mera nordiskt samarbete. Här har Kvarkenrådet en central position och ett stort driv. Allt detta är väldigt viktigt för en kommun som Vörå också. Vi ska ta vårt ansvar av den regionala utvecklingen och därmed också stärka vår egen utveckling för kommunens del: genom samarbete kan så många nya möjligheter uppstå.

Hösten bär med sig mycket annat också. Vi har en pandemi som fortfarande sätter oss på prov – på ett mänskligt plan men också ett politiskt plan. Att leva och leda i ständig osäkerhet har också lärt oss att vi måste kunna jobba mera flexibelt än någonsin. Kommunstyrelsen anholder om ett extra anslag för att kunna tacka kommunens personal med en engångsersättning för den tid vi haft och har. Det har krävts snabba ryck och krisberedskap som det också visade sig att vi hade. Det är vi stolta över. Ett stort och innerligt tack riktas till kommunens personal inom olika sektorer som alla bidragit till

”Inget blir ju längre som förut – det ska det inte heller. Inte heller politiskt. Och nej det var inte bättre förut. Livet och utvecklingen går vidare som det alltid har gjort genom alla tider.”

att kommunens vardag kunnat fortgå.

Senaste vecka behandlades också budgetramarna för kommande år och där pågår nu ett intensivt arbete. Vi har tack vare ett långsiktigt arbete ett förhållandevis tryggt år framför oss men i vår verksamhet kan mycket hända under kommande år som kan vara svårt att förutse. Vi har haft och har en investeringstakt som gör att tekniska sektorn och planläggningen har bråda tider. Vi vet att utbildningssektorns betydelse och roll ökar även med tanke på vårdreformen. Bildningen är på många sätt en viktig del av vår strategi framåt – samhället blir mera kompetensbaserat oberoende ålder. På många sätt kommer tanken om en ständig folkbildning tydligt tillbaka.

Kommunstyrelsen kommer att jobba hårt och aktivt i vardagen tillsammans med kommunala tjänstemannaledningen och nämnderna för att fortsätta utveckla men också fungera i nuet. Att våga ha olika perspektiv är viktigt. Vi jobbar för en enhetlig kommun där vi ser många nya initiativ växa fram, näringslivet tar flera steg framåt och invånare lär av varandra.

”Var allt enkla när jag var fem?” frågar vår nioåring. Nja. Inget blir ju längre som förut – det ska det inte heller.

Inte heller politiskt. Och nej det var inte bättre förut. Livet och utvecklingen går vidare som det alltid har gjort genom alla tider.

Vi önskar er en riktigt fin början på hösten – ”då Vörå är som bäst”

Kun kaikki on parhain päin

• Ilma on harvoin yhtä raikasta kuin varhaisena syysaamuna. Taivas on harvoin niin kaunis kuin myöhäisenä alkusyksyn iltana. Hakiessani vanhinta tytärtämme ja hänen ystäviään Oravaisten urheilukentältä IF VOM:in yleisurheilutreneista minulla on hiukan omaa aikaa rentoutua. Ja nauttia illasta. Taivas hehkuu voimakkaan roosan sävyissä kääntyessämme kasielle. ”Tällainen Vöyri on parhaimmillaan”, yksi tytöistä sanoo takapenkiltä. Olen samaa mieltä.

Koululaiset ovat tähän aikaan vuodesta usein aika pirteitä pitkän kesäloman jälkeen. Olemme oppineet elämään pandemian kanssa. Ilmassa on paljon epävarmuutta mutta samalla myös odotusta ja rauhaa. Tutustutaan toisiimme ja katsotaan eteenpäin. Uusi luokka, uusi kouluvuosi. Hiukan samaahan on myös työelämässä. Syksy tuo mukanaan lupauksen paljon enemmän. Ja olemme hiukan avoimempia omaksumaan uutta. Poliitiikan syksy on ihan samanlainen. Se on kiireinen, aikataulut tiukkoja. Suunnitteleme tulevaa vuotta, keskustelemme, väittelemme, kuuntelemme ja kamppailemme meille tärkeiden asioiden puolesta.

Valtuustosalissa istuu nyt 27 valtuutettua, itse asiassa kaikki RKP:läisiä. Kaikilla omat taustansa ja oma ainutlaatuinen osaamisensa. Tätä meidän tulee vaalia tulevalla kaudella. Kunnan tehtävänä on tukea aloitteita – tukea arjessa ja auttaa eteenpäin. Kun katsomme tänään ympärillemme, tiedämme, että väestörakenteemme on haastava kaikille – tarvitsemme laajempaa näkemystä ja toimintasuunnitelmaa, jotta voisimme muuttaa tulevaisuuden ennusteita. Väestö harvenee, työikäisiä on yhä vähemmän.

Meidän täytyy voida huolehtia toisistamme – ja siihenkin tarvitaan lisää ihmisiä. Yrityksiä, jotka uskaltavat aloittaa ja ottaa seuraavan askeleen. Asukkaita, jotka viihtyvät, palaavat ja jäävät. Elämästään nauttivina asukkaita.

Saattaa tuntua siltä, että nämä asiat vain leijuvat ”jossain muualla”. Mutta eihän se niin mene. Monet huomaavat omassa todellisuudessaan, että uusien työntekijöiden rekrytointi on yhä vaikeampaa ja jo nyt työvoimasta on pulaa, mikä huolettaa myös omaa kuntaamme. Tämä on valtakunnallinen ongelma, mutta varmasti voimme auttaa sen ratkaisemista kunnallisella ja paikallisella tasolla. Akkumateriaalitehtaan suurinvestoinnit lupaavat kaikin tavoin hyvää. Monet aktiiviset toimijat ovat tehneet pitkäjänteistä työtä mutta toki kärkeissä on ollut kaksi

”Mikään ei enää palaa ennalleen – eikä pidäkään. Ei politiikassakaan. Eikä kaikki ollut ennen paremmin. Elämä ja kehitys jatkavat eteenpäin niin ne ovat aina tehneet.”

keulahahmoa: Vaasan kaupunginjohtaja Tomas Häyry ja Vaasan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Joakim Strand. Samaan aikaan Merenkurkun alue kasvaa käsi kädessä kaikkien niiden hankkeiden myötä, jotka ovat menestyksekkäästi raivanneet tietä laajemmalle pohjoismaiselle yhteistyölle. Merenkurkun neuvostolla on siinä keskeinen asema ja täysi vauhti päällä. Kaikki tämä on todella tärkeää myös Vöyrin kaltaiselle kunnalle. Meidän on kannettava vastuumme alueen kehityksestä ja sitä kautta myös vahvistettava oman kuntamme kehittymistä: yhteistyön kautta voi syntyä monta uutta mahdollisuutta.

Syksy tuo mukanaan paljon muutakin. Pandemia koettelee meitä edelleen – inhimillisellä tasolla mutta myös poliittisesti. Jatkuvassa epävarmuudessa eläminen ja johtaminen ovat opettaneet meille, että meidän on voitava työskennellä joustavammin kuin koskaan aiemmin. Kunnanhallitus hakee lisämäärärahaa voidakseen kiittää kunnan henkilöstöä kertakorvauksella siitä ajasta, jota olemme eläneet ja elämme. On vaadittu ripeitä toimia ja kriisivalmiutta, ja niitä on meiltä todistettavasti onkin löytynyt. Siitä olemme ylpeitä. Suuret ja sydämelliset kiitokset kunnan eri sektoreiden henkilöstölle, jonka ansiosta kunta on voinut jatkaa arkeaan.

Viime viikolla käsiteltiin myös tulevan vuoden talousarviokehystä, ja tiivis työ sen parissa jatkuu. Meillä on pitkäjänteisen työn ansiosta edessämme suhteellisen turvallinen vuosi, mutta toiminnassamme voi tulevana vuonna tapahtua paljon sellaista, jota voi olla vaikea ennakoita. Investointivauhimme on ollut ja on edelleen sellainen, että teknisellä sektorilla ja kaavoituksella on kiireiset ajat. Tiedämme sivistyssektorin merkityksen ja roolin kasvavan myös sote-uudistuksen myötä. Sivistys on monin tavoin tärkeä osa tulevaa strategiaamme – yhteiskunta perustuu yhä enemmän osamaiselle iästä riippumatta. Ajatus jatkuvasta kansansivistyksestä tekee selkeää paluuta monin tavoin.

Kunnanhallitus työskentelee ahkerasti ja aktiivisesti arjessa yhdessä kunnan virkamiesjohdon ja lautakuntien kanssa kehityksen jatkumiseksi mutta myös nykyisyydessä toimimiseksi. On tärkeää uskalltaa ilmaista erilaisia näkökulmia. Työskentelemme sellaisen yhtenäisen kunnan puolesta, jossa näemme monien uusien aloitteiden kehittyvän, elinkeinoelämän ottavan useita askeleita eteenpäin ja asukkaiden oppivan toisiltaan.

”Oliko kaikki helpompaa, kun olin viisi?” kysyy 9-vuotiaamme. Mene ja tiedä. Mikään ei enää palaa ennalleen – eikä pidäkään. Ei politiikassakaan. Eikä kaikki ollut ennen paremmin. Elämä ja kehitys jatkavat eteenpäin niin ne ovat aina tehneet.

Toivotamme teille oikein upeaa alkusyksyä – ”kun Vöyri on parhaimmillaan”.

ANNA BERTILLS

kommunstyrelsens ordförande, kunnanhallituksen puheenjohtaja

Kevin Nordqvist och Peter Stolpe tror att Gäddkastet med tiden kommer övergå till catch and release helt och hållet.

FOTO: JONNY HUGGARE SMEDS

Gäddkastet firade 25 – snart är det bara catch and release

Årets Gäddkast lockade 209 deltagare. För Oravais fiskargille var tillställningen en extra speciell tävling. Det var nämligen 25:e året fiske-tävlingen ordnades.

– Vi är mycket nöjda med årets tävling. Vi hade många deltagare trots dåligt väder och hårda vindar, säger Peter Stolpe, ordförande för fiskargillet.

I dag är Gäddkastet en annan tävling än hur tävlingen ursprungligen såg ut. Stolpe säger att man för 25 år sedan ordnade en tävling för att försöka minska gäddbeståndet i Oravais.

– Vi ville försöka minska

gäddbeståndet innan vi planterade ut ny fisk, men det misslyckades. Nu finns betydligt fler gäddor än vad det fanns för 25 år sedan, säger Stolpe och skrattar.

Första året deltog 25 fiskare. De senaste åren har kring 250 fiskare deltagit. En rejäl tillväxt kan man konstatera. I dag är syftet med tävlingen att samla in pengar till föreningen, så medlemmarna kan restaurera fiskevatten och göra nya utplanteringar. Tävlingen är en viktig inkomstkälla och gynnar fiskebeståndet.

I år kunde deltagarna tävla i fyra olika klasser, singel, dubbel, lag och catch and

Resultat från Gäddkastet 2021

Vinnarna i tävlingsklassen singel:

1. Juha Kupila, 14,48 kilogram.
2. Lars von Wendt, 8,56 kilogram.
3. Johan Sandberg, 5,72 kilogram.

Vinnarna i tävlingsklassen dubbel:

1. Henry Stråka och Patric Vestertlund, 41,22 kilogram.
2. Jonas Holmkvist och Johnny Granholm, 37,04 kilogram.
- 3.

release. Den senaste klassen har vuxit i popularitet. De andra klasserna går ut på att fånga så många gäddor som

Kjell Antus och Ralf Dahlin, 31,64 kilogram.

Vinnarna i tävlingsklassen för lag:

1. Mikael Björklund, Rasmus Björklund och Peter Stolpe, 30,36 kilogram.
2. Asko Kokkinen, Pekka Ala-Viitala och Keijo Lehtonen, 22,18 kilogram.
3. Tommy Södergård, Axel Södergård och Sebastian Nyström, 21,72 kilogram.

möjligt och störst vikt vinner. Vägningen sker i slutet av tävlingen när fiskarna kommer i hamn. Catch and relea-

Vinnarna i tävlingsklassen catch and release:

1. **Laget Karvat Kråokan:** Robert Långnabba, Marcus Kullström och Ben-Olof Pitkängas, 264 centimeter.
2. **Laget Team Pinkkipossu:** Kevin Ström och Rami Kankaanpää, 233 centimeter.
3. **Laget MMA Fishing:** Mattias Fant, Andreas Norrgård och Magnus Englund, 225 centimeter.

se i sin tur går ut på att fånga gäddor och adderar längden på de tre största. Störst "gäddkedja" vinner.

Tävlingsdeltagarna släpper tillbaka sin fångst efter mätning. Kevin Nordqvist, som ansvarar för tävlingsmomentet förklarar.

– Man tar en bild på fisken med ett särskilt program som räknar ut längden på fisken. När programmet räknat klart så släpper man tillbaka fisken i vattnet om man vill. Det här är en tävlingsgren som blivit väldigt populär bland yngre fiskare. I Sverige så har professionella lag redan övergått till catch and release, säger Nordqvist.

– Sakta men säkert kommer Gäddkastet troligen övergå till catch and release helt och hållet, säger Stolpe.
JONNY HUGGARE SMEDS

BYGGAKUTEN
BYGGER & RENOVERAR

info@byggakuten.fi
040 4191561
040 4181759

www.byggakuten.fi

GRAVSTENAR AV ERKÄND KVALITET

SUKUNIMI
ETUNIMET
22.11.1963 21.2.2004

KIVILÄHDE
KAIVIN KIVI
1989

Hämta redan idag en kostnadsfri katalog från vår byrå.

Bevära offert, det lönar sig!

Vörå Begravningsbyrå Vörå, Oravais, Maxmo
Stefan och Ann-Sofie Lindgård, Vöråvägen 23, VÖRÅ
Tel. 040-659 3335 www.begravningsbyra.fi

VÖRÅ
ELSERVICE AB
VOYRIN
SÄHKÖHUOLTO OY

MÅRTEN HELSING
050 - 524 1976
VORA.ELSERVICE@GMAIL.COM

Eläinlääkäri Veterinär
ELL ANNE NIEMI

Anne Niemi 0400-166 325
Sandasvägen 19, 66600 VÖYRI/VÖRÅ
www.anneniem.fi

En djungel av coronastöd – företagsrådgivare hjälper dig

• Statskontoret har för närvarande kostnadsstödet fjärde ansökningsomgång på gång fram till den 30 september. Det är också möjligt att ansöka ersättning för icke täckta fasta kostnader fram till den 30 september. Ansökningstiden för ersättning för stängning och evenemangsgaranti avslutades i slutet av augusti.

VASEK
Informerar • Tiedottaa

Företagsrådgivare Tuija Räihä-Pundars uppmanade flera företag under sommaren att söka ersättning för stängning.

– Jag blev förvånad över hur många företag som hade en felaktig uppfattning om huruvida stöden tillämpades på dem eller om det var värt för dem att ansöka om coronastöd.

Räihä-Pundars och andra företagsrådgivare på VASEK uppmanar alltid företagare att kontakta en företagsrådgivare om de är osäkra på om något stöd är exakt riktat till deras företag.

– Företagsrådgivaren och företagaren kan gå igenom företagets situation och se vilka av de befintliga stödformerna som skulle vara lämpliga för detta företag. Förutom stöd tänker vi också på andra sätt att förbättra

Företagsrådgivarna på VASEK uppmanar alltid företagare att kontakta en företagsrådgivare om de är osäkra på om något stöd är exakt riktat till deras företag.

företagets situation och överväger nya möjligheter. Vid behov vägleder vi företagen framåt till andra experter, affärsrådgivare Kenneth Dalkvist förklarar och fortsätter:

– Naturligtvis föredrar vi videokonferenser just nu,

men vi kan också träffas ansikte mot ansikte på VASEKs kontor, så länge vi tar hand om säkerhetsavstånd och skyddande.

I övrigt strävar VASEK särskilt efter att identifiera

ensamföretagares och småföretagares situation och effekterna av coronan på företagen. ReStart-projektet, som kommer att få fart på hösten, har som mål att identifiera behovet av hjälp från enskilda företagare just i för-

hållande till utvecklingen av företagets verksamhet och företagarens egna företagarkunskaper, och att hjälpa företagen att få en nystart.

– Under höstens gång kontaktar vi ensamföretagare angående behovskartlägg-

ning och därför lönar det sig att följa ens e-post, företagsrådgivare Olav Nylund, projektledare för Restart-projektet, uppmanar.

Boka tid för avgiftsfri företagsrådgivning på www.vasek.fi

Yritystestens koronatukien viidakko – yritysneuvojat auttavat tukien hakemisessa

• Valtiokontorilla on tällä hetkellä käynnissä yritystestens kustannustuen neljäs hakukierros 30.9. saakka. Tukea kattamattomiin kiinteisiin kustannuksiin voi hakea niin ikään 30.9. saakka. Sulkemiskorvauksen ja tapahumatakuun haut päättyivät elokuun lopussa.

Yritysneuvoja Tuija Räihä-Pundars patisteli kesän aikana useita yrityksiä hakemaan

VASEK
Informerar • Tiedottaa

sulkemiskorvausta.

– Olin yllättynyt, miten monella yrityksillä oli virheellinen käsitys siitä, koskeeko tuet heitä tai kannattaisiko heidän hakea koronatukia.

Räihä-Pundars ja muut VASEKin yritysneuvojat kannustavatkin aina ottamaan yhteyttä yritysneuvojaan, jos ei ole ihan varma siitä, onko joku tuki juuri omalle yritykselle suunnattu.

– Yritysneuvoja ja yrittäjä käyvät tapaamisessa yrityksen tilanteen läpi ja katsovat mitkä olemassa olevista tukimuodoista sopivat juuri tälle yritykselle. Tukien

lisäksi mietimme myös muita keinoja parantaa yrityksen tilannetta ja pohdimme uusia mahdollisuuksia. Tarvittaessa ohjaamme yrittäjän eteenpäin muille asiantuntijoille, yritysneuvoja Kenneth Dalkvist kertoo ja jatkaa:

– Luonnollisesti suosimme tällä hetkellä videoneuvotteluja, mutta voimme tavata myös kasvokkain VASEKin toimistolla, kunhan turva-

väleistä ja suojautumisesta huolehditaan.

Muutoinkin VASEK pyrkii kartoittamaan erityisesti yksinyrittäjien ja pienyrittäjien tilannetta ja koronan vaikutuksia liiketoimintaan. Syksyllä vauhtiin pääsevän ReStart-hankkeen tavoitteena on tunnistaa yksinyrittäjien avuntarve juuri yrityksen toiminnan ja yrittäjän oman yrittäjäosa-

misen kehittämiseen liittyen ja auttaa yrityksiä uuteen alkuun.

– Syksyn aika kontaktoimme yksinyrittäjiä tarvekartoituksen tiimoilta, kannattaa siis seurata sähköpostia, ReStart-hankkeen projektipäällikkö, yritysneuvoja Olav Nylund kehottaa.

Varaa aika maksuttomaan yritysneuvontaan osoitteesta www.vasek.fi

Koulutuettu Hieroja Mia Ylinen Tmi

Pakan Kylätalolla,
Vaasantie 901, Ylihärmä
Pertunkuja 4 A 6, Ylistaro

044 974 2288
www.miaaylinen.fi

ÖPPET: vard. 9-18

BA SERVICE

Bilreparationer - alla märken Bosch testutrustning Besiktningsarbeten

J-E Backull, Lotlaxv. 398, 66600 Vörå ☎ 050-554 9171

AB NORDQVIST-TRANS OY Stiftad 1965

AVFALLSTRANSPORT TÖMMNING AV SLAM BRUNNAR AUKTORISERAD SKROT
OCH SOPKÄRLEFÖRSÄLJNING

STORA SOM SMÅ TRANSPORTER

BARACK + CONTAINER UTHYRNING FLYTTBARA WC INVA, PISOARER, TVÄTTSTÄLL BETONGBIL MED RÄNNA

ADRESS: Kielesvägen 106, VÖRÅ ☎ KONTOR: (06) 3837 568 BERN: (050) 365 361 E-POST: nordqvist.trans@gmail.com FACEBOOK: [Ab Nordqvist-Trans Oy](https://www.facebook.com/Ab-Nordqvist-Trans-Oy)

Kommunbladet

Redaktion: 050-3130 762
Annonser: 7848 266

Beskärningar och trädgårdsplaneringar, tillbehör och expertis från

Landskaparna
Maisemoitsijat

050-358 3490
www.landskaparna-maisemoitsijat.fi

Syskon öppnade gym i Tålamods

Tre syskon har öppnat ett gym i Tålamods. Nu kan byborna och andra intresserade träna och sveltas i byn varje dag.

Syskonen Elin Nordling, Lisa Backman-Jansson och Carin Backman slogs av tanken att Tålamods behöver ett eget gym för några år sedan. Nu har de öppnat ett i Tålamods gamla skola.

–Skolan har stått tom i några år och tanken på ett gym har kommit och gått, säger Carin Backman.

När hon var på ett bygym blev de påmind om sina planer.

–Då jag satt där på gymmet slogs jag av tanken att vi kan fixa ett motsvarande gym i Tålamods.

Carin Backman presenterade sin idé för systerarna i ett sms. Elin Nordling var genast med på noterna medan Lisa Backman-Jansson tvekade:

–Först tänkte jag att jag inte har tid med ett gym. Men redan efter tio minuter var jag med.

Syskonen har varit intresserade av träning och hälsa nästan hela livet.

–Då man hållit på med alla möjliga träningsformer ända sedan man var barn vill man gärna fortsätta då man blir äldre. Gymmet känns som en naturlig grej för oss, säger Elin Nordling.

Gymmet drivs av en förening och har inte som mål att tjäna stora pengar. Syskonen vill ta till vara byggnaden samtidigt som de erbjuder byborna något roligt och hälsosamt. Att det just blev Tålamods skola har också sin logiska förklaring. Tålamods skola ägs av TS-fastigheter där bland annat syskonens pappa och Lisas make är delägare. Systerarna har själva gått i skolan och minns sin skolgång med värme. Därför känns det extra roligt för dem att se att skolan kommer till användning i stället för att förfalla.

Gymmet finns i ett klassrum och har alla maskiner som behövs för att man ska kunna träna mångsidigt. Föreningen har kunnat köpa dem tack vare bidrag från Vörå Sparbanks Aktiastiftelse.

Carin Backman tillsammans med sonen Jack Salonen, Lisa Backman-Jansson, tillsammans med dottern Tuva Jansson, och Elin Nordling.

Gymmet är öppet kl 7–22 varje dag.

Syskonen har noggrant valt ut gymmaskinerna. De vill inte investera i maskiner som ingen använder.

Tålamods gym

Var finns gymmet?

I Tålamods skola

När är gymmet öppet?

Alla dagar kl. 7–22

se och sponsorer. Tusen tack till dem, hälsar systerarna.

De har valt maskinerna med omsorg.

–Vi har kollat vilka redskap som används mest på olika gym. Vi ville inte investera i maskiner som bara står, säger Elin Nordling.

Hur skaffar jag gymkort?

Mejla talamodsgym@outlook.com

Tanken är att utvidga gymmet till den gamla gymnastiksalen om det blir populärt bland byborna att sveltas och träna på gymmet.

–Intresset verkar stort i byn, säger Carin Backman.

Ett års medlemskap kostar 100 euro. Som medlem får du

träna precis så mycket du vill. När du betalat medlemsavgiften får du portkoden och så är det bara att börja träna.

Gymmet är öppet mellan klockan 7 och 22 varje dag.

–Det finns hyresgäster i byggnaden och vi vill inte störa dem. Därför vi ber dem som tränar att inte spela hög musik före klockan nio och inte efter tjuugoett, säger Lisa Backman-Jansson.

Syskonen vill att tröskeln ska vara så låg som möjligt för byborna och andra intres-

serade. Man behöver absolut inte vara bodybuildare eller superatlet för att känna sig välkommen på ett gym.

–Alla som funderat på att det skulle vara bra att gå på gym är varmt välkomna, säger syskonen.

För att hjälpa medlemmar att komma i gång med styrketräning finns det en mapp med färdiga träningsprogram på gymmet. Alla övningar är illustrerade, så om det är någon övning man är osäker på

är det bara att bläddra fram till den övningen för att se hur man ska göra. Allt för att göra steget till gymträning så litet som möjligt.

Carin Backman kommer att hålla en MI-kurs i september. Under kursen får deltagarna lära sig grunderna i styrketräning, hur man tränar säkert och med rätt teknik. Man får också lära sig hantera maskinerna och göra många övningar.

TEXT & FOTO: JONNY HUGGARE SMEDS

Siskokset perustivat kuntosalin Tålamodsiin

• Kolme siskoa on perustanut kuntosalin Tålamodsiin. Nyt kyläläiset ja muut kiinnostuneet voivat treenata ja hikoilla kylässä joka päivä.

Siskokset Elin Nordling, Lisa Backman-Jansson ja Carin Backman keksivät muutama vuosi sitten, että Tålamods tarvitsee oman kuntosalin. Nyt he ovat avanneet sellaisen Tålamodsin vanhaan kouluun.

–Koulu on ollut tyhjiään muutaman vuoden, ja ajatuksia kuntosalin perustamisesta on tullut ja mennyt, Carin Backman kertoo.

Suunnitelma omasta kuntosalista palautui mieleen, kun Carin kävi erällä kyläkuntosalilla.

–Kuntosalilla rehkiessäni

mieleeni juolahti, että me voisimme tehdä samanlaisen Tålamodsiin.

Carin kertoi ideasta siskoilleen tekstiviestillä. Elin Nordling oli heti mukana, mutta Lisa Backman-Jansson oli epäileväisempi:

–Ajattelin ensiksi, ettei minulla ole aikaa pyörittää kuntosalia. Muutin kuitenkin mieleeni kymmenessä minuutissa.

Siskokset ovat olleet kiinnostuneita liikunnasta ja terveydestä lähes koko elämänsä.

–Kun on puuhastellut kaikenlaisten liikuntamuotojen parissa lapsesta asti, sitä haluaa mielellään jatkaa vanhempanakin. Kuntosali on meille luontainen juttu, Elin selittää.

Kuntosalin toiminnasta vas-

taa yhdistys, jonka tavoitteena ei ole ansaita suuria summia. Siskokset haluavat hyödyntää rakennusta ja samalla tarjota kyläläisille hauskaa ja terveellistä ajanvietettä.

Tålamodsin koulu valikoitui paikaksi myös järkisyyistä; koulun omistaa TS Fastigheter, jonka osakkaina ovat mm. siskosten isä ja Lisan puoliso. Siskokset ovat itse käyneet Tålamodsiin koulua ja muistelevat kouluaikejaan lämmöllä. Siksi heistä onkin erityisen upeaa, että koulurakennusta hyödynnetään eikä sen anneta rapistua.

Kuntosali sijaitsee luokahuoneessa. Salilla on kaikki

monipuoliseen harjoitteluun tarvittavat laitteet. Yhdistys on voinut hankkia laitteet Vöyrin Säästöpankin Aktiasäätiön ja sponsoreiden avustusten turvin. Suurkiitokset heille, siskokset huikkaavat.

Laitteet on valittu huolella.

–Olemme tutkineet, mitä laitteita eri kuntosaleilla käytetään eniten. Emme halunneet panostaa laitteisiin, jotka seisovat tyhjän panttina, Elin kertoo.

Tarkoituksena on laajentaa toimintaa vanhaan liikuntosalin, jos kyläläiset innostuvat kuntosaliharjoittelusta.

–Kiinnostus vaikuttaa kylällä suurelta, Carin sanoo.

Vuosijäsenyys on sata euroa, ja jäsenet saavat käyttää

kuntosalia niin paljon kuin haluavat. He pääsevät ovikoodilla sisälle.

Sali on avoinna joka päivä klo 7–22.

–Rakennuksessa on vuokralaisia, joita emme halua häiritä. Siksi pyydämme, etteivät kuntoilijat soita kovaa musiikkia ennen aamuyhdyntää ja iltayhdyntään jälkeen, Lisa Backman-Jansson kertoo.

Siskokset haluavat, että kynnys kuntoiluun on kyläläisille ja muille kiinnostuneille mahdollisimman matala. Kuntosalin jäsenten ei todellakaan tarvitse olla kehonrakentajia tai huippu-urheilijoita.

–Kaikki kuntosaliharjoittelusta kiinnostuneet ovat läm-

pimästi tervetulleita, siskokset sanovat.

Kuntosalin kansiota löytyy valmiita harjoitusohjelmia, joiden avulla jäsenet pääsevät voimaharjoitteluun alkuun. Kaikki harjoitukset ovat kuvitettuja, joten jos joku on epävarma jonkin harjoituksen suhteen, hänen tarvitsee vain seurata kuvien ohjeita. Tarkoituksena on madaltaa kuntosaliharjoittelun kynnyksiä.

Carin Backman pitää syyskuussa kurssin Vöyrin kansalaisopistolla. Osallistujat oppivat kurssilla kuntosaliharjoittelun perusteet sekä turvallisen ja oikeaoppisen treenaamisen. Kurssilla opetetaan myös laitteiden käyttöä ja monenlaisia harjoituksia.

Jonathan totalrenoverade

Det var inte meningen att lastbilen från 1969 skulle genomgå en totalrenovering. Nu är den färdig och lastbilen sprider glädje.

Kanske det var ödet som spelade in när Jonathan Ehres hittade en annons om en Volvo lastbil N86 från 1969 på nätet. Kvällen innan hade han föreslagit för sin pappa att de skulle köpa en lastbil. Det blev ett spontant köpbeslut.

Han ringde direkt till säljaren i Korsnäs och sa att han tar den. Om vi är ärliga så hade lastbilen verkligen sett sina bästa dagar när de hämtade den.

– Lastbilen var totalt slut. Ingenting var rakt och ingenting fungerade. Marken syntes genom golvet. Det var skrot. Planen var egentligen att köpa en lastbil som fungerar. Men jag hade varit ute kvällen innan, så kanske man inte var vid sina sinnesfulla bruk då annonsen dök upp, säger Ehres och skrattar.

Ungefär samtidigt som lastbilen fick sitt nya hem i Palvis bröt coronapandemin ut i världen. Att renovera lastbilen blev en fritidssysselsättning när världen stängde ner. Ehres kavlade upp ärmarna och började på.

– Från början tänkte jag bara svetsa och lappa det som var trasigt. Men med tiden blev det en totalrenovering.

På grund av bilens ålder finns det begränsat med reservdelar. Men Ehres är uppfinningsrik. Det han inte fick tag på byggde han själv i garaget.

– Jag har gjort allt själv förutom att blåstra. Min pappa har hjälpt till.

Nu är lastbilen färdig. Att den är över 50 år är svårt att tro. Det är en stilig lastbil och den ser sprillans ny ut.

– Sist och slutligen var det inte så många problem. Det mest tidskrävande var kanske att åtgärda rosten.

Gick den igenom besiktningen?

– Den gick igenom på första försöket. Det var en härlig känsla.

På en skylt på taket står det Riback Hill. Det brukar pappa Kjell Ehres tala om.

– Min hemgård är Riback i Palvis. Pappa brukar säga att om det här var Amerika skulle platsen heta Riback Hill. Jag tänkte att det skulle vara kul att ha på taket. Min kusin är grafiker och har designat skylten.

Lastbilen brukar väcka uppmärksamhet. Många äldre blir glada när han kommer körande. En del vinkar, andra vill komma fram och prata.

– Jag blir glad av att kunna glädja andra med min lastbil.

Vad blir nästa projekt?

– Jag vet inte. Kanske en Volvo Duett som jag skulle måla om i samma färg som lastbilen.

TEXT & FOTO:
JONNY HUGGARE SMEDS

Jonathan Ehres tänkte först bara svetsa och lappa ihop lastbilen. Det slutade med en totalrenovering.

Nu är lastbilen färdig. Att den är 50 år gammal är svårt att tro.

Ehres har en Volvo N86 från 1969.

äldre lastbil

På stranden finns det alltid tid för lek.

FOTO: PRIVAT

Lyckad simskola i år

● Sommarens vackra väder bjöd på bra simväder. Christina Maag, ordförande för Föreningen Folkhälsan i Vörå, är nöjd med året. Folkhälsans simskolor ordnas även i Maxmo och i Oravais.

– I Vörå började säsongen på Norrvalla och i slutet av juli och i början av augusti simmade vi vid Hellnäs strand, säger Christina Maag.

Vid Norrvalla, i poolen inomhus, fick de yngsta barnen bekanta sig med vattnet och vid Hellnäs strand simmade de äldre barnen som redan hade vanan inne. På Norrvalla deltog 57 barn

och i Hellnäs 31 barn. Under simskolan vid Hellnäs strand fick barnen bland annat lära sig bröstsim, dykning och att hoppa från brygga och hopptorn.

– Barnen strävar efter att få märken och kunna avancera med simträningen.

Men en sak som är viktigt och inte får glömmas bort.

– Det finns alltid tid för att leka kring stranden.

Men tyvärr har Maag noterat att antalet barn som vill delta i simskolor håller på att minska. Det är problematiskt, enligt henne.

– Det är jätteviktigt, ja till och med livsviktigt, att bar-

nen lär sig simma. Vi bor i tusen sjöars land och nära kusten.

Trots att föreningen gjort flera försök att locka flera deltagare är man inte hundra procent nöjd med uppslutningen.

– Intresset för simning håller på att minska trots att vi har bra priser och ordnar busstransport till stranden. Jag tror det beror på att vi inte lyckas nå alla föräldrar med information om att vi ordnar simskola. Föräldrar som själva gått i simskola brukar vara ivriga på att anmäla sina egna barn till simskolan.

JONNY HUGGARE SMEDS

Jonathan kunnosti vanhan kuorma-auton

● Alkujaan ei ollut tarkoituksena, että vuosimallin 1969 kuorma-auto kunnostettaisiin perin pohjin. Nyt se on kuitenkin valmis ja levittää iloa.

Kohtalo kenties puuttui peliin, kun Jonathan Ehrs näki verkossa ilmoituksen Volvon N86-kuorma-autosta vuosimallia 1969. Hän oli juuri edellisenä iltana ehdottanut isälleen, että he ostaisivat kuorma-auton. Ostopäätös oli täysin spontaani. Ehrs soitti heti korsnäsiläiselle myyjälle ja kertoi ostavansa auton. Kuorma-auto oli kylläkin nähnyt parhaat päivänsä.

– Auto oli aivan romuna. Mikään ei ollut suorassa eikä mikään toiminut. Maa paistoi lattian läpi. Se oli romukasa. Suunnitelmana oli alun perin ostaa toimiva kuorma-auto. Olin kuitenkin ollut edellisyydenä ulkona kavereideni kanssa, joten en ehkä ollut täysissä sielun ja ruumiin voimissa näh-

dessäni ilmoituksen, Ehrs kertoo nauraen.

Koronapandemia puhkesi maailmalla lähes samaan aikaan, kun kuorma-auto saapui uuteen kotiinsa Palvisiin. Auton kunnostamisesta tuli harrastus ja ajanviete maailman sulkeutuessa. Ehrs kääri hihansa ja ryhtyi hommiin.

– Ajattelin aluksi vain hitsata ja paikata rikkinäiset kohdat. Ajan myötä kuorma-auto koki kuitenkin perinpohjaisen kunnostuksen.

Auton iän takia varoosia oli hankala saada. Ehrs oli kuitenkin kekseliäs: jos jotain osaa ei saanut, hän rakensi sen itse autotallassa.

– Olen tehnyt kaiken itse hiomista lukuun ottamatta. Isäni on myös auttanut.

Nyt kuorma-auto on valmis, ja sitä on vaikea uskoa yli 50-vuotiaaksi. Se on tyylikäs ja tuliterän näköinen.

oli ehkä aikaa vievin homma.

Menikö se katsastuksesta läpi?

– Ensimmäisellä yrityksellä. Se oli mahtava tunne.

Katolla olevassa kyltissä lukee Riback Hill. Isä Kjell Ehrs puhuu aina siitä.

– Riback on kotitalani Palvisissa. Isäni tapaa sanoa, että jos olisimme Amerikassa, paikan nimi olisi Riback Hill. Ajattelin, että olisi hauskaa lisätä se katolle. Graafikkoserkkuni suunnitteli kyltin.

Kuorma-auto tuppaa herättämään huomiota. Monet vanhemmat ihmiset ilahtuvat nähdessään sen. Osa vilkuttaa, osa tulee juttelemaan.

– Tulen iloiseksi, kun saan ilahduttaa muita kuorma-autollani.

Mikä on seuraava hanke?

– En tiedä. Ehkä Volvo Duett, jonka voisin maalata samanväriseksi kuin kuorma-auton.

Jonathan Ehrs pappa brukar tala om Riback Hill.

Wauton-bilen besöker Maxmo under vecka 40. Mera detaljer kring besöket får man genom att följa med på sociala medier och på vora.fi.

Mobil mötesplats för unga till Vörå

Ungdomarnas mötesplats Walkers-bilen, eller Wauton, är en för ändamålet modifierad husbil.

Wauton som startat sin verksamhetsperiod i slutet på augusti kommer att vara ett av Korsholms ungdomstjänsters redskap för att stöda och utveckla ungdomsarbetet. Pantteri, som bilen kallas, är

en av fem Walkers-bilar som verkar runt om i Finland.

Walkers-bilens verksamhetsperiod i Korsholm sträcker sig ända fram till december och avslutas strax innan jul. Tack vare samarbete med Korsholms kommun kommer Walkers-bilen också att vara verksam i Vörå kommun.

Wauton ägs och koordineras av Stationens Barn r.f. I Korsholm ansvarar Korsholms ungdomstjänster för verksamheten och samarbete görs med fritidskansliet i Vörå.

Mobilt ungdomsarbete åker dit var ungdomarna finns och erbjuder ungdomarna en trygg mötesplats med vuxna närvarande. Åt ungdomarna bjuds kaffe,

kortspel och vuxna att prata med och vid behov får ungdomarna också riktat stöd och vägledning.

Även frivilliga vuxna skolas in i Wauto-verksamheten enligt Walkers principerna så att de kan delta som säkra vuxna sida vid sida med professionella ungdomsarbetare. En första frivilligskolning

har redan ordnats men åtminstone ett skolningstillfälle till kommer att ordnas. Intresserade vuxna från Vörå kan vara i kontakt med fritidskansliet, fritid@vora.fi, ifall man vill delta i verksamheten. Den första verksamhetsgången ordnas vecka 40. Preliminärt fredag 8.10. i Maxmo. Följ med på www.vora.fi och sociala medier.

– Jag hoppas vi kan stärka samarbetet mellan olika aktörer som arbetar bland ungdomar under verksamhetsperioden. Då man kan åka dit där ungdomarna vistas har man möjlighet att träffa flera ungdomar och tröskeln att ta kontakt och delta i verksamhet minskar bland ungdomar enligt projektkoordinator Roy Pietilä.

Liikkuva nuorisotila saapuu Vöyrille

Walkers-autot eli Wautot ovat matkailuautoja, jotka on muokattu liikkuviksi nuorisotiloiksi.

Elokuun lopussa alkanut Wauto-toiminta on yksi Mustasaaren nuorisotoiminnan keinoista tukea ja kehittää nuorisotyötä. Yksi viidestä ympäri Suomea liikkuvasta Walkers-autosta on nimeltään Pantteri.

Walkers-auto liikkuu Mustasaassa joulukuuhun asti ja toiminta päättyy juuri ennen joulua. Mustasaaren nuorisotoiminnan ansiosta Walkers-auto liikkuu syksyllä myös Vöyrin kunnassa.

Wautot omistaa ja niiden toimintaa koordinoi Aseman Lapset ry. Mustasaassa toiminnasta vastaa Mus-

tasaaren nuorisotoiminta, joka tekee yhteistyötä Vöyrin kunnan vapaa-aikatoimiston kanssa.

Liikkuva nuorisotyö mahdollistaa nuorten kohtaamisen nuorten omissa ajanviettopaikoissa. Se tarjoaa nuorille turvallisen kohtauspaikan, jossa on läsnä aikuisia.

Nuorille on tarjolla kahvia, pelejä ja juttuseuraa sekä

tarvittaessa kohdennettua tukea ja ohjausta.

Walkersin periaatteiden mukaan myös vapaaehtoiset aikuiset voivat osallistua Wauto-toimintaan: näin vapaaehtoiset voivat toimia nuorille turvallisina aikuisina varsinaisten nuorisotyöntekijöiden ohella. Ensimmäinen koulutustilaisuus vapaaehtoisille aikuisille on

jo järjestetty, mutta vielä järjestetään ainakin yksi koulutustilaisuus.

Toiminnasta kiinnostuneet vöyriläiset aikuiset voivat ottaa yhteyttä vapaa-aikatoimistoon (fritid@vora.fi).

Ensimmäinen Wauto-tapaaminen järjestetään viikolla 40. Alustavasti perjantai 8.10 Maxmossa. Seuraa www.vora.fi ja so-

sialisissa medioissa.

– Toivon, että toimintakaudella voimme vahvistaa yhteistyötä nuorison parissa työskentelevien eri toimijoiden välillä. Kohtaamalla nuoret heidän omissa ajanviettopaikoissaan pääsemme tapaamaan enemmän nuoria ja näin nuorten kynnys ottaa yhteyttä ja osallistua toimintaan madaltuu, hankekoordinatori Roy Pietilä toteaa.

Omtyckt friluftslördag ordnas igen på Norrvalla

• Välkommen med på Friluftslördag på Norrvalla lördagen den 18 september!

Nu är det igen dags för den omtyckta Friluftslördagen på Norrvalla med ett mångsidigt utbud av aktiviteter utom-

hus. Evenemanget riktar sig till både barn och vuxna och pågår kl. 11–15.

Besökarna får förflytta sig längs en bana där det finns utplacerat aktiviteter. Det kan vara till exempel sagosti-

gar, att bekanta sig med olika insekter, testa hur det är att utöva anpassad motion eller en chillastund i hängmatta. Läs mera på <https://idrott.fi/friluftslordag-2021/>. Bland alla besökare utlot-

tas fina vinster.

Under dagen är det också öppning av en ny naturkonststug på Norrvalla. Ett samarbete mellan Folkhälsan Utbildning och Vörå Konstklubb. Det ordnas också en

ledd vandring från Vitmossen till Norrvalla (c. 8 km) med ett skogshäng vid Boberget där alla hjälper till att göra lite ätbart. Till vandringen krävs förhandsanmälan <https://www.folkhalsan.fi/evenemang/evenemang/vandring-fran-vitmossen-till-norrvalla/>

Friluftslördagen arrangeras av Finlands svensk idrott, Folkhälsan och Natur och Miljö.

Ordnar aktivitesdagar i Maxmo

I september och oktober ordnar Folkhälsans lokalföreningar i Vörå kommun två aktivitetsdagar som riktar sig till dig som har ett aktivt seniorliv, som brukar gå på seniorekafé och till nya intresserade.

Kerstin Karlsson, som är verksamhetsledare för seniorverksamheten i de lokala föreningarna, säger att dagarna är möjliga att arrangera tack vare pengar från Folkhälsans förbund.

– Syftet med dagarna är att ge en känsla av normalitet mitt i coronatider.

Hur mår de äldre under pandemin?

– Jag tror att många saknar social samvaro och aktiviteter som de är vana vid.

Därför kan dagarna pigga upp stämningen hos den som hamnat på sidan av och känner sig passiv, nedstämd och ensam.

Dagarna ordnas vid Tottesunds herrgård mellan 10:30-14:30. Den första går av stapeln 15 september och den andra 20 oktober. Den som vill kan delta i båda dagarna.

– Vi ordnar busstransport och bjuder på mat och kaffe.

Programmet består bland annat av allsång, bingo, frågesport och tipsrunda för dem som vill ta sig en bensträckare.

– Det blir också intressanta föreläsningar.

Programmet följer samma mönster båda dagarna och varar i fyra timmar. Deltagarna delas in i grupper. Under den andra dagen deltar man i de programpunkter som man inte hann med vid första tillfället.

– Det känns som vi har fått ihop ett jättebra program.

Aktivitetsdagarna riktar sig till alla som är med i nå-

Kerstin Karlsson tror att många äldre saknar social samvaro och aktiviteter som de är vana vid.

FOTO: JONNY HUGGARE SMEDS

gon av grupperna i Folkhälsans lokalföreningar i kommunen. Det kostar ingenting för deltagarna.

– Vi vill ge något till dem som tvingas stå vid sidan under pandemin.

Karlsson säger att föreningen aktivt följer vilka coronarestriktioner som gäller. Tyvärr tvingas deltagarna förbereda sig på att evenemanget kan ställas in ifall det kommer nya restriktioner.

Men Karlsson vill tro på det bästa. Under hösten är tanken att Folkhälsan kör i gång med sitt vanliga program, förutsatt att pandemin inte sätter käppar i hjulet.

– Vi tänkte börja våra träf-

far med en kurs i positivt tänkande med Lisen Kullas-Nyman. Hon kommer ut till alla lokalföreningar.

Det är september nu, men tiden går snabbt. Snart är det vinter och då blir det

aktuellt med julfest.

– Vi fantiserar om att ordna den gemensamma julfesten på Norrvalla i år. Jag tror alla skulle må bra av en ordentlig julfest.

JONNY HUGGARE SMEDS

Folkhälsan i Vörå-Oravais-Maxmo informerar

● Vi startar med Folkhälsans Aktivt seniorliv och Seniorcafé.

Vi hoppas att vi nu kan börja våra träffar igen i höst, ny höst och nytt hopp. I år skall vi starta med stor aktivitet vid Tottesunds herrgård för att alla ska få en puff i rätt riktning.

Sen tänker vi satsa som tidigare med våra gruppträffar. Vi vill att ni lyfter er i kragen och kommer med både tidigare medlemmar och nya medlemmar till vår samvaro, där vi dricker kaffe och har trevliga program-inslag varvat med minnestråning, jumba och annat intressant för kropp och själ.

Första träffen i alla grupper kommer Lisen Kullas-Nyman och berättar om "Positiv livssyn", det om något kunde vara intressant för oss alla. Så kom med och fyll din vardag med meningsfulla stunder med andra.

Ta en vän under armen, som också behöver lite avkoppling och avbrott i vardagen.

Vår verksamhet samarbetar med SFV.

Behöver du skjuts finns taxi du ringer så hämtar de dig. Nedan ser du vilka Taxi-företag som sköter skjutsarna till de olika ställena. Om du vill fråga mer om vår verksamhet så ring någon av oss;

Kerstin 050-5943151, Gun 045-3520064 eller Bernice 050-3408143.

Vår verksamhet startar på följande ställen;

Maxmo, Seniorcafé på Idrottsgården start onsdag 22.9 kl. 14-16, och ni kan ring Taxi B.Holmqvist.

Oravais, i Hvc- matsalen fredag 24.9. kl.13-15, ring Taxi A-L Krooks vid skjutsbehov.

Vörå, Röda byns samlingslokal onsdag 29.9.kl.14-16, ring taxi C. Toppar vid skjutsbehov.

Vörå, Tålamodsgruppen i Tålamods skola onsdag 6.10. kl. 13-15.

KERSTIN KARLSSON
Verksamhetsledare för Aktivt seniorliv i Folkhälsan VOM

Bild från Maxmo gruppen när Diana Rosenlöv gästade oss i våras.

FOTO: KERSTIN KARLSSON

Tuyet Bui minns den första vintern i Finland som svår.

Barnen fick Tuyet att kämpa

Tuyet Bui kom till Vörå som flykting för trettio år sedan. Hon vill rikta ett stort tack till alla som hjälpt henne.

Tuyet Bui föddes in i fattigdom i Vietnam. Hennes dröm var att bli advokat. Ett yrke som skulle ha lett henne ur fattigdomen och stakat ut vägen mot en bättre framtid. Men livet ville annorlunda. Hon och hennes familj hade inte råd med studierna.

–Eftersom jag inte hade råd att slutföra min utbildning tvingades jag söka jobb i militären, säger Tuyet Bui.

I det militära gick det snett. Tuyet Bui kom på kant med chefen och måste snabbt fly. Hon var bara 25 år och hade hela livet framför sig. Tillsammans med 28 andra vietnamesiska flyktingar betalade hon en båtägare för att han skulle transportera dem till Hong-

kong. Resan tog 28 dagar.

–Vi var utan mat och vatten och fick stanna flera gånger på vägen och tigga, säger Tuyet Bui.

Mitt ute på havet blev det storm och de tog i land på en ö. Stormen varade i hela nio dagar.

–Det var fruktansvärt. De sista dagarna var vi helt utan mat och vatten.

Till sist lugnade stormen sig och flyktingarna kunde fortsätta sin färd. När de närmade sig hamnstaden grep den kinesiska polisen dem och körde dem till ett flyktingläger. Tuyet Bui beskriver lägret som ett fängelse. 200 personer bodde på 120 kvadrat.

–Vi sov i våningssängar.

Kvinnor blev våldtagna, säger Tuyet Bui och blir tårögd.

Tuyet Bui hittade en man som lovade att skydda henne i flyktinglägret. De skulle senare gifta sig och få tre barn tillsammans. Deras äldsta son föddes tre månader för tidigt.

–Min pojke var så sjuk, så sjuk ...

Det fanns ingen läkarvård att tala om i lägret. Det var en hemsk tid med mycket oro innan Röda Korset kom. Då fick Tuyet Bui och hennes man veta att Finland valt att ta emot dem och deras lilla son som kvotflyktingar.

–Jag visste ingenting om Finland. När jag gick i skola i Vietnam fick vi inte lära oss

något om andra länder.

Familjen landade på Vasa flygplats 21 juli 1991. De fick en chock redan första dygnet.

–Vi hade inga klockor. Vi var vana vid att gå och lägga oss då solen går ner. Vi spelade fotboll och väntade på att solen skulle gå ner och att det skulle bli mörkt. Vi undrade var alla höll hus då ingen var ute. Då kom en tolk och förklarade att klockan var ett på natten och att solen inte går ner i Finland på sommaren.

Början var tuff. De kunde inte språket. Det var frustrerande. Hon grät ofta och längtade hem till sin familj i Vietnam. Hon minns första gången hon gick ut och gå med sin son och en kvinna kom fram till henne och spottade henne rakt i ansiktet och skrek att hon inte har något att göra i Finland.

Tuyet Bui lovade sig själv att hon ska överbevisa kvinnan och alla andra. Hon ska minsann jobba och göra rätt för sig. Hon ska inte ha pengar från staten. Hon ska klara sig själv.

Första vintern var också en chock. De var inte beredda på kölden. Tuyet Bui minns att hon ringde till sin mamma i Vietnam och grät.

–Jag trodde jag skulle dö av kölden.

Men att flytta tillbaka till Vietnam har aldrig varit aktuellt. Hon älskar Vörå och sina vänner.

–Jag har en gång lämnat familj och vänner i Vietnam. Jag gör det aldrig igen. Därför stannar jag i Vörå. Jag trivs så bra här. Vöråbor är väldigt vänliga. Jag är så glad för mina värfamiljer som tog hand om mig och min familj. Jag vill verkligen tacka dem.

Tack Bo och Gunnel Löfbacka! Tack Wilhelm och Gunvor Skata!

Livet i Finland blev lättare när hon började förstå språket. Hon tycker att det gick bra att lära sig svenska.

–Jag var motiverad på grund av min äldsta pojkes sjukdom. Jag var tvungen att lära mig svenska för att jag skulle kunna prata med vårdpersonalen.

Språkkunskapen ledde också till jobb. Hon började med att plocka bär. Sedan sålde hon bakverk som hon bakat själv, städade skolor och jobbade på en farm innan hon slutligen fick jobb på Mirka 2004.

–Jag tycker verkligen om min arbetsplats. Jag brukar skoja med mina vänner och säga att jag är gift med Mirka. Sedan flytten till Vörå har

Lapsista voimaa taistella

• Tuyet Bui saapui pakolaisena Vöyrille 30 vuotta sitten. Hän haluaa esittää suurkiitokset kaikille, jotka ovat auttaneet häntä.

Tuyet Bui syntyi Vietnamsa köyhyyteen. Hän haaveili asianajajan urasta, sillä se olisi nostanut hänet pois köyhyydestä ja viitoittanut tien parempaan tulevaisuuteen. Elämällä oli kuitenkin muita suunnitelmia. Hänen perheensä ei pystynyt maksamaan opintoja.

–Minulla ei ollut varaa koulutautua, joten jouduin hakemaan töitä armeijasta, Tuyet Bui kertoo.

Armeijassa hän ajautui päällikön epäsuosioon ja joutui pakenemaan. Hän oli vain 25-vuotias, koko elämä edessään. Hän maksoi 28 muun vietnamlaispakolaisen kanssa veneenomistajalle matkasta Hongkongiin. Matka kesti 28 päivää.

–Meillä ei ollut ruokaa tai vettä ja jouduimme useasti pyyhkimään kerjäämään.

Merellä nousi myrsky, ja he rantautuivat saareen. Myrsky riehui yhdeksän päivää.

–Se oli hirveää. Olimme viimeiset päivät täysin ilman ruokaa ja vettä.

Myrsky rauhoittui lopulta, ja pakolaiset pääsivät jatkamaan matkaansa. Kun vene lähestyi satamakaupunkia, kiinalaispoliisit pidättivät pakolaiset ja veivät heidät pakolaisleirille. Tuyet Bui kuvailee leiriä vanhilaksi; 120 neliömetrin alueella asui 200 henkilöä.

–Nukuimme kerrossängyissä. Naisia raiskattiin, hän kertoo kyyneleet silmissä.

Hän löysi miehen, joka lupasi suojella häntä pakolaisleirissä. He menivät myöhemmin naimisiin ja saivat kolme lasta. Heidän vanhin poikansa syntyi kolme kuukautta ennenaikaisesti.

–Minun poikani oli sairas, niin sairas...

Leirissä ei ollut minkäänlaista sairaanhoitoa. Elämä oli kurjaa ja huolten täyttämää, kunnes Punainen Risti saapui. Silloin Tuyet Bui ja hänen miehensä saivat kuulla, että Suomi oli päättänyt vastaanottaa per-

heen kiintiöpakolaisina.

–En tiennyt Suomesta mitään. Koulussa ei opetettu muista maista.

Perhe saapui Vaasan lentokentälle 21.7.1991. He kokivat kulttuurishokin jo ensimmäisenä päivänä.

–Meillä ei ollut kelloja, ja olimme aina menneet nukkumaan auringon laskiessa. Pelasimme jalkapalloa ja odotimme auringonlaskua ja pimentymistä. Mietimme, missä kaikki olivat, sillä ulkona ei näkynyt ketään. Paikalle saapui tulkki, joka kertoi kellon olevan yksi yöllä ja että Suomessa aurinko ei kesällä laske.

Allu oli vaikea. Perhe ei osannut kieltä, mikä oli turhauttavaa. Tuyet Bui itki usein ja kaipasi perheensä luokse Vietnamiin. Hän muistaa, miten meni ensimmäisen keran kävelylle poikansa kanssa ja kohtasi naisen, joka sylki häntä kasvoille ja huusi, ettei hän kuulu Suomeen. Tuyet Bui lupasi itselleen voittavansa naisen ja kaikki muutkin puolelleen. Hän aikoi todellakin paistaa töitä ja menestyä. Hän ei halunnut rahaa valtiolta – hän aikoi pärjätä itse.

Ensimmäinen talvi oli järkytys, sillä perhe ei ollut valmistautunut kylmyyteen. Tuyet Bui muistaa soittaneensa äidilleen Vietnamiin ja itkeneen.

–Luulin kuolevani kylmyyteen.

Muutto takaisin Vietnamiin ei ole koskaan ollut suunnitelmassa. Tuyet Bui rakastaa Vöyriä ja ystäviään.

–Olen kerran jättänyt perheeni ja ystäväni. En aio tehdä sitä toiste. Siksi jään Vöyrille. Viihdyn täällä niin hyvin, ja vöyriäiset ovat hyvin ystävällisiä. Olen niin kiitollinen ystäväperheille, jotka ovat pitäneet minusta ja perheestäni huolta. Haluan kiittää heitä sydämestäni. Kiitos Bo Lövbacka ja Gunnel Lövbacka! Kiitos Wilhelm ja Gunvor Skata!

Elämä Suomessa muuttui helpommaksi, kun Tuyet Bui alkoi ymmärtää kieltä. Ruotsin oppiminen oli hänen mielestään helppoa.

–Olin erittäin motivoitunut vanhimman poikani sairauden takia. Minun oli pakko oppia ruotsia, jotta pystyisin puhumaan hoitohenkilöstön kanssa.

Kielitaidon ansiosta löytyi työpaikkakin. Tuyet Bui aloitti marjojen poimimisella. Myöhemmin hän myi itse leipomiaan tuotteita, siivosi kouluja ja työskenteli maatilalla ennen kuin hän vihdoin sai Mirkalta työpaikan v. 2004.

–Nautin todella paljon työstäni. Vitsailen ystäväni kesken, että olen naimisissa Mirkan kanssa.

Hän sai vielä kaksi poikaa muutettuaan Vöyrille. Hän on sittemmin eronnut miehestään. Lasten kasvattaminen yksin on ollut hankalaa, minkä lisäksi hänellä diagnosoitiin v. 2016 syöpä – vastoinkäyminen, joka voisi murtaa kenet tahansa.

–Rukoilin edesmenneitä vanhempiani hakemaan minut kotiin. Nyt sai riittää. Sitten sain voimaa taistella ajattellessani lapsiani. He ovat minulle kaikki kaikessa.

Tuyet Bui on nyt täysin terve. Hän huokuu lämpöä ja rauhaa kaikista vastoinkäymisistä huolimatta ja hän on energinen ja luottavainen tulevaisuuden suhteen. Lapset ovat hänen elämäntarinansa punainen lanka. He ovat kaikissa vastoinkäymisissä saaneet hänet puremaan hammasta ja jaksamaan.

–Olen voittanut, kun näen lasteni pärjäävän elämässä. Olen niin onnellinen siitä, että he ovat saaneet täällä Suomessa hyvän koulutuksen ja elämän.

Tuyet Bui lähestyy eläkeikää, mutta hän ei odota innolla työnteon lopettamista. Se ei sovi hänen luonteeseensa. Jokaisella asialla on kuitenkin aikansa.

–Minun on vaikea istua aloillani. Minun täytyy paistaa töitä, töitä, töitä, hän kertoo nauraen.

Tuyet Bui siirtyi noin viiden vuoden päästä kokoaikaisen isoäidin hommiin – sitä työtä hän odottaa malttamattomana.

–Lapseni ja lapsenlapseni ovat kaikkeni.

Kämpä – hon vill tacka Vörå

” Jag har en gång lämnat familj och vänner i Vietnam. Jag gör det aldrig igen. Därför stannar jag i Vörå. Jag trivs så bra här. Vöråbor är väldigt vänliga.”

Tuyet Bui kom till Vörå för trettio år sedan. Hon är tacksam för all hjälp hon fått. Hon har haft ett händelserikt liv. Barnen har fått henne att kämpa när det stormar.

När Tuyet drabbades av cancer bad hon till sina bortgångna föräldrar att de skulle ta hem henne. Men hennes egna barn fick henne att kämpa. I dag är hon frisk.

Tuyet Bui fått två pojkar till. Hon och hennes man har skilt sig. Det har varit kämpigt att vara ensam med barnen. År 2016 drabbades hon dessutom av cancer – en motgång som skulle bryta ner vem som helst.

–Jag bad till mina bortgångna föräldrar att de skulle ta hem mig. Det fick räcka. Men sen fick jag kraft att kämpa vidare då jag tänkte på mina barn. De betyder allt för mig.

I dag är hon frisk från

cancern. Trots alla motgångar sprider Tuyet Bui värme och lugn. Hon är energisk och har framtidsstro. Som en röd tråd genom hennes livshistoria löper barnen. Vid varje motgång har barnen fått henne att

bita ihop och orka vidare.

–Jag har vunnit då jag ser att mina barn har klarat sig. Jag är så glad att de har fått utbildning och bra liv här i Finland.

Hon närmar sig pensionsåldern men ser inte fram

emot att sluta jobba. Det passar inte hennes personlighet. Men var sak har sin tid.

–Jag är en person som har svårt att sitta stilla. Jag måste jobba, jobba, jobba, säger Tuyet Bui och skrattar.

Men om ungefär fem år

kommer hon jobba heltid som farmor. Ett jobb som hon ser mycket fram emot.

–Mina barn och barnbarn är mitt allt.

TEXT & FOTO:
JONNY HUGGARE SMEDS

Nico, 12, tävlar internationellt

Det går fort och man får hoppa högt. Det gäller att ha teknik. Så beskriver Nico Bystedt sin passion för motocross.

När startsignalen ljuder och portarna sänks rusar adrenalinet i kroppen. Men hormonerna får inte ta över. Det gäller att vara fokuserad. Ögonen på banan och ett stadigt grepp om motocrossen.

När Nico Bystedts, 12 år, sätter sig på sin motocross behåller han lugnet och vet precis vad han gör. Självsäkerhet definierar honom bakom styret på motocrossen.

Det märker man också snabbt när man träffar honom hemma i Oravais. Självsäkerheten har gett honom många fina placeringar i finska och internationella motocrosstävlingar. Så här beskriver han passionen med att köra motocross.

–Det är roligt för det går hårt och man flyger högt. Man måste ha teknik och tänka med huvudet.

Så motocross är inte en sport för fegisar?

–Nej, man ska nog inte vara en fegis, säger Nico och skrattar.

Det händer att förarna faller av motocrossen i ett hopp, blir påkörda av andra eller faller omkull i en brant kurva. Det är ingenting som skrämmer Nico Bystedt. Han har varit med om allt det. Han vet hur det känns. Det är en del av sporten.

På en pall i garaget står en motocross av modell KTM sx65. Det är modellen som Nico tävlar med.

– För att den är bäst.

Det är svårt att argumentera. Men motocrossen kommer snart bytas ut till en ny modell. Nico får stiga i klass då han fyller 13 år. Då blir det att hämta en motocross med större kubik, en KTM sx85. Modellen är troligen bättre än bäst.

Att tävla i motocross kommer med uppoffringar. Nico tränar många kvällar i veckan tillsammans med pappa Robin Bystedt. Far och son kommer nära varandra genom träningarna. Men visst, ibland händer det att någon blir irriterad och ett bråk kan bryta ut. Men det är sådant som hör till när man är passionerad.

När far och son tränar är det bara träning. Allt annat stannar kvar i bilen när de kommer till träningsanläggningen och motocrossen rullar in på banan. Träningarna är lika allvarliga som tävlingarna.

–Tränar vi kurvor så tränar vi kurvor en hel kväll. Vi kan ta samma kurva femtio gånger om det behövs. Vi slutar när han lyckats ta sig igenom hela kurvan utan att göra ett enda misstag. Jag tror Nico har börjat förstå vad blod, svett och tårar betyder vid det här laget, säger Robin.

Far och son utbyter blick-

Att köra motocross är ingenting för fegisar, konstaterar Nico Bystedt.

FOTO: JONNY SMEDS

Nico är van med höga hopp och det är ingenting som skrämmer honom.

FOTO: PRIVAT

– Att köra motocross är roligt. Det går hårt och man flyger högt. Man måste ha teknik och tänka med huvudet, säger Nico Bystedt.

FOTO: JONNY HUGGARE SMEDS

Robin och Sabina Bystedt är stolta över sin son Nico. I EM i Danmark slutade han på nionde plats.

FOTO: JONNY HUGGARE SMEDS

ar. De kommunicerar med varandra genom en liten nick. De är på samma linje. Man ser att de trivs tillsammans.

Nico började köra motocross redan som 4-åring. Då hade han en liten motocross av märket Samurai som han körde på gården till mammas förfäran.

–Det tyckte jag inte om.

Han förstörde hela gräsmattan, säger Sabina Bystedt och skrattar.

Med tiden blev det mindre spår i gräsmattan då den unga motocrossföraren byggde egna hinderbanor på gården. Första tävlingen gick av stapeln 2018, när Nico var bara 8 år. Sedan dess har det blivit fler tävlingar och fina

placeringar. I augusti deltog han i sin första internationella tävling, EM i Danmark. Han blev sjätte i första heatet och elfte i andra heatet. Det ledde till en nionde placering i hela EM. Nico är nöjd med placeringen. Det är också Robin och Sabina. De är stolta över sin son.

–Det är jättetajta race i EM. Européerna är jät-

teduktiga förare. Det kan skilja några sekunder mellan chaufförerna i finska tävlingarna och tiondels sekunder i internationella tävlingar, säger Robin.

Tävlingsäsongen i Finland börjar snart vara över. I oktober stannar motocrossen i väntan på bättre väder. Under hösten och vinterns mörka månader kommer

Nico ändå drömma om nästa tävling när han återigen får kliva upp på sin motocross. Siktet är inställt på VM i Helsingfors nästa år. Han vet precis vad målet är.

–Jag ska vinna.

Man kan följa Nico Bystedts motocrosstävlingar på hans Facebook och Instagram.

JONNY HUGGARE SMEDS

I den vita fruns rum finns en stor målning gjord av Ingemar Tegengren.

FOTO: ELIN BORGMASTARS

Träffa spöken vid herrgården

Modiga personer som gillar spökhistorier kan anmäla sig till ett nervkittlande äventyr. Maxmo hembygdsförening ordnar en spökvandring i oktober.

Den som besökt Tottesunds Herrgård i Maxmo har kanske känt sig iakttagen. De som jobbat i huset vittnar om oförklarliga händelser. Lampor tänds av sig själva, saker byter plats och steg hörs i

trapporna. Enligt spökhistorien är det vita frun som håller koll på sitt hus. Och henne behöver man inte vara rädd för. Hon sägs vara ett snällt spöke.

Det finns många legender om vem vita frun var. Men död och kärlek är de gemensamma nämnarna i alla historier. Den barnvänliga versionen är att hon skulle ha kittlats ihjäl, medan den vuxnare versionen säger att hon hop-

pade ut genom fönstret eller hängde sig. Efter sin död har hon inte fått ro utan vandrar osaligt omkring i herrgården.

– Vem vita frun var är en gåta men många som rör sig i herrgården säger sig ha upplevt oförklarliga händelser, säger Håkan Nylund, ordförande för Maxmo hembygdsförening.

– Jag kan ta det senaste exemplet. Vi hade turister på besök. Jag och busschauffören satt på verandan och

pratade medan turisterna gick runt i herrgården. Han frågade om jag sett vita frun, säger May-Britt Audas.

Innan hon hann svara hördes ett ljud intill stuprännorna. När Audas gick och tittade vad som förorsakat ljudet såg hon något udda.

– Det låg en kasset till en spikpistol nedanför stuprännan. Ingen var på taket men ändå föll den ner. Det var soligt och vindstilla, säger Audas.

Ett annat exempel är belysningen i Sibeliusrummet. Hur man än släcker lamporna när man lämnar rummet lyser de nästa dag, säger Nylund.

Vita frun är inte ensam. Hon har bland annat sällskap av den gråa frun som är ett spöke som härstammar från 1300-talet. Också här handlar det om ett äktenskap, men inte på det romantiska viset.

– Jag har inte stött på gråa frun, men jag känner folk som säger sig ha gjort det.

Vänner av spökhistorier har en nervkittlande dag att se fram emot. Den 2 oktober ordnas en spökvandring klockan 20. Då får man lära sig mera om vilka spöken som hemsöker herrgården och kanske till och med träffa ett eller annat spöke.

– Vi har flera skådespelare ute i terrängen, säger Audas.
JONNY HUGGARE SMEDS

Tottesund bjuder på föreläsningar och god mat

"Invigningen av Tottesunds herrgård anno 1800" bjuder på matupplevelser, musik och skådespel för femte gången. Dessutom är historikern Herman Lindqvist från Sverige på plats som hedersgäst.

Under middagen kommer Mikael Fröjdö framföra musik av Carl Michael Bellman.

– Jag tror inte att alla förstår hur stor Bellman faktiskt var. Man kan jämföra honom med Abba på sin tid, säger Håkan Nylund, ordförande för Maxmo hembygdsförening.

Herrgårdens kokkar lagar maträtter från 1800-talet men i en modern tappning.

– Kvällen kan ses som en tidsresa. När man stiger in genom dörren får man en ny historisk identitet. Gästerna blir någon av gästerna som var på den riktiga invigningen 1800, säger Nylund.

Herman Lindqvist kommer föreläsa om drottning Kristina den 12, 13 och 17 oktober. En av hennes favoriter var Clas Åkesson Tott, som år 1660 anlade det säteri som är Tottesunds herrgårds ursprung.

– Eftersom Totte- i Tottesund syftar på Clas Åkesson Tott, berättar jag om drottning Kristina. "En förrädare eller hjältinna?" frågar jag i rubriken. Hon är omstridd och har bedömts helt olika

under seklernas gång.

Lindqvist kommer också att berätta om sin senaste bok "Erik – Nordens härskare och sjörövarkung". Den handlar om kung Erik, som i historieböckerna kallas Erik av Pommern, men som i sin samtid bara var kung Erik. Han styrde över Norden, Europas största rike, i drygt fyrtio år. Han var i Finland två gånger.

Lindqvist beskriver kung Erik som en färgstark person, 190 centimeter lång, gullockigt hår och enligt påvens sändebud "väckte han älskogs längtan hos alla kvinnor". Han hade stora planer för sitt väldiga rike och reste över hela Europa, var i Jeru-

salem och på Cypren.

Han avsattes till slut i det så kallade Engelbrektsupproret varpå han slog sig ner på Gotland där han drev sjöröveri i tio år innan han återvände till sin födelsestad i Pommern.

Man kan anmäla sig till evenemangen på Maxmo hembygdsförenings webbplats tottesund.sou.fi eller på telefonnumret 040-189 68 82.

JONNY HUGGARE SMEDS

Herman Lindqvist med sin nya bok "Erik – Nordens härskare och sjörövarkung".

FOTO: PRIVAT

Herman Lindqvist om Vörås

Vörå och Österbotten har haft betydelse för den nordiska och europeiska historien. Herman Lindqvist, historiker och författare, bjuder här på en lektion om vad som hänt i Österbotten och Vörå under 1100–1900-talet. Händelser som varit avgörande för hur vi och omvärlden uppfattar Finland i dag.

Vår tidsresa tar avstamp på 1100-talet. Då är tanken på Finland inte tänkt än. I början av 1100-talet fanns det, enligt finska forskare, bara ungefär 10000 människor i hela Finland.

”Det fanns inget kungadöme eller större samhälle, det finns inget namn bevarat på en enda finsk stamhövding. De svenska nybyggarna kom fredligt och slog sig ner längs kusterna, efter dem kom kyrkans män och kungens utsände som skulle driva in skatter”, skriver Lindqvist.

Det var inte frågan om något krig. Det var en långsam anslutning. Genom att svenskarna anslöt Finland kom finländarna att tillhöra västerlandet.

De fick västerländsk administration, lagstiftning, bokstäver och katolska kyrkan. Österbotten var lika svenskt

som Småland.

”Finland var Sverige. Språket spelade inte så stor roll. Det talades många språk och dialekter i dåtida Sverige. De flesta reste aldrig utanför sin socken. De flesta hörde inte andra språk än det som talades hos dem själva”, skriver Lindqvist.

Tillsammans med Sverige blev Finland en del av väst. Under den svenska tiden var Österbotten viktig för handel och sjöfart. Österbottniska jordbruksprodukter och torkade gäddor transporterades tidigt till Stockholm där många österbottningar bodde.

Korsholm var det första viktiga samhället i Österbotten. På 1600-talet då de österbottniska städerna grundades, till exempel Nykarleby, Gamlakarleby, Vasa och Ja-

kobstad, blev handeln ännu viktigare. Adelsmän fick områden i Finland som tack för sina tjänster. Claes Åkesson Tott, Drottning Kristinas favorit, fick stora delar av Österbotten i förläning och anlade den första sätesgården i Maxmo.

”Österbottniska lärda och präster kom att spela en mycket stor roll i det svenska riket. De var aktiva i riksdagarna i Stockholm och kom ofta med radikala förslag. Den mest kända var Anders Chydenius, men det fanns många andra. Österbottniska soldater deltog i alla Sveriges krig.”

Finland var Sverige i 700 år tills epoken fick ett slut då Ryssland, utan krigsförklaring angrep Sverige. Den ryska armén gick över gränsen vid Kymmene älv natten till den 21 februari 1808. Kriget, som skulle rita om den nordiska kartan, var ett faktum.

Bakgrunden till att Tsar Alexander I av Ryssland valde att angripa Sverige var freden som tsaren slutit med kejsare Napoleon i juli 1807. Som en del av fredsavtalet band sig tsaren att gå till angrepp mot Sverige ifall svenskarna inte upphörde sina förbindelser med Storbritannien och ingick i fransmännens handelsblockad mot britterna. Napoleon hade besegrat alla sina fiender utom britterna och såg en chans att

strypa handeln med Storbritannien ytterligare om han kunde tvinga Sverige att ansluta sig till blockaden. Kungen i Sverige vägrade.

Varför möttes den svenska och ryska armén just i Oravais?

”Då ryssarna anföll var planen att den svenska armén skulle retirera till Österbotten för att samlas där, ladda upp och sedan gå till motanfall. Men armén var illa utrustad, illa tränad och saknade ambition. Sommaren 1809 gjorde den svenska armén några framsteg och situationen kunde ha vänts till Sveriges fördel.”

Men framgången varade inte länge.

”De ryska soldaterna följde de retirerande trupperna och nådde Österbotten där en stor del av de svenska trupperna var förlagda. Vid Oravais kom det till ett slag, det enda riktiga slaget under hela kriget.”

Slaget skulle bli en vändpunkt i nordisk historia. Det var ett blodigt nederlag för Carl-Johan Adlercreutz som ledde de svenska trupperna. Den svenska armén tvingades ta till reträtt och slutligen lämna hela området som vi i dag känner som Finland. Sverige hade förlorat en tredjedel av sitt rike. Efter reträtten härjade de ryska soldaterna i de övergivna byarna som soldaterna som stred

under blågul flagg tvingats lämna.

”Den svenska armén hade otur flera gånger då förstärkningar som sändes över från den svenska sidan kom fel eller inte kom alls. Kriget var helt enkelt oskickligt fört och efter förräderiet på Sveaborg fanns inte stort hopp om att krigslyckan kunde vända. Inkompetens och feighet bidrog starkt till nederlaget.”

Efter nederlaget rådde upprorsstämning inom den svenska officerskåren. I mars 1809 ledde det till statskuppen i Stockholm då Adlercreutz och flera andra finländska officerare avsatte kungen, Gustav IV Adolf. På hösten slöts freden i Fredrikshamn. Det var den hårdaste fred Sverige någonsin hade slutit. Finland blev en del av det ryska storfurstendömet och Sverige fick för första gången en landgräns mot Finland och ryska trupper på Åland.

”Förlusten av Finland var ett hårt psykologiskt, ekonomiskt och politiskt nederlag för Sverige. En nationalistisk kultur blomrade upp. Man tog fram vikingarna och försökte blåsa liv i myterna kring karolinerna och Karl XII, för att visa att Sverige minsann en gång hade haft hjältar och riktiga karlaktar. Skandinavismen fick liv då studenter i Sverige-Danmark och Norge sökte gemenskap. Ryssland måla-

des upp som den onda, stora fienden.”

Sveriges riksdag ville återerövra det finska landområdet. Men Jean Baptiste Bernadotte, som blivit ny kung i Sverige under namnet Karl XIV Johan, var inte intresserad. Hans sikte var inställt på Norge.

Varför valde Sverige att inkorporera Norge i stället för att återerövra Finland?

”Bernadotte hade inga som helst sentimentala band till Finland. Han var militär och såg på kartan att Finland nu var en del av det ryska riket och ganska omöjligt att återerövra på kort sikt. Norge däremot gränsar till Sverige har nästan samma språk och religion. Dessutom gränsar Norge till Atlanten och det sågs som en klar fördel. Han såg Norge som en tillgång. Det var helt och hållet hans beslut. De svenska riksråden och andra blev chockade. Men det var han som bestämde.”

Finland fick hålla sig för sig självt till en början innan ryska nationalister började göra påtryckningar för att området skulle införlivas i tsardömet. I olika perioder försökte man göra Finland ryskt. I Österbotten och resten av landet växte avskyn mot det ryska sig allt starkare för var dag. Tanken om ett självständigt Finland började gro. Men Finland skulle

Herman Lindqvist har varit heltidsförfattare sedan 1992. Hittills har han gett ut 57 böcker, av dessa böcker är det boken om Finland som tagit mest tid att skriva.

FOTO: JONAS BRUNNSTRÖM

och Österbottens historia

förbli ryskt tills tsardömet rasade samman när bolsjevikerna tog makten efter Rysslands motgångar i första världskriget. Finländarna såg sin chans och förklarade Finland självständigt 6.12.1917. Bolsjevikernas ledare Lenin och den ryska regeringen godkände självständighetsförklaringen vid nyår.

Innan självständigheten hade finländare åkt till Tyskland för att få militär utbildning. En del av dem kom från Österbotten och Vörå. Finland hade knappt blivit självständigt förrän ett inbördeskrig bröt ut då röda gardister och vita gardister tog till vapen. De röda bestod främst av socialdemokrater och personer med arbetarbakgrund, och de vita av de konservativa och borgerliga, och den finländska senaten. Den utlösande faktorn var brist på spannmål, inflation och arbetslöshet. Anhängare till den röda sidan krävde reformer och en del var beredda att göra uppror. För att motverka laglösheten upprättade båda sidor väpnade garden. Landet var som en krutdurk. Till sist blev spänningarna för höga och krig bröt ut. Många av jägarna, de som fått utbildning i Tyskland, anslöt sig till den vita sidan.

I Österbotten ställde sig en stor del av befolkningen på den vita sidan. Lindqvist berättar att det berodde på att det fanns en stor procent självägande bönder och inte så många industrier och arbetare här då. Det fanns alltså inte många socialister.

”Den första vita skyddskåren bildades i Österbotten. Därför var det naturligt för Mannerheim att ha sitt första högkvarter och att bilda den första regeringen för det fria Finland i Vasa.”

Innan inbördeskriget bröt ut tog fartyget Equity i land i Maxmo skärgård. När det kom till Västerö 1917 fanns flera ton krigsmaterial från Tyskland ombord. Och inte att förglömma, nyutbildade jägare. Materialet och jägarna var viktiga för den vita sidan.

Vilken roll ser du att Österbotten hade under frihetskriget?

”Vörå spelade en synnerligen viktig roll för inbördeskriget eftersom de vitas enda skola för officerare låg där. Över tusen soldater utbildades på kort tid och fem av skolans elever blev generaler.”

Inbördeskriget varade bara i fyra månader men trots det lämnade kriget djupa spår i Finlands folk. Först i och med andra världskriget kunde de forna fienderna ställa sig enade mot en yttre fiende.

JONNY HUGGARE SMEDS

Fotnot: Artikeln är skriven av Jonny Huggare Smeds tillsammans med Herman Lindqvist, som svarat på frågor via mejl. I december kommer en artikel om vinterkriget och fortsättningskriget.

Herman Lindqvist berättar om Vöyrin ja Pohjanmaan historiasta

Vöyrillä ja Pohjanmaalla on ollut merkittävä rooli Pohjoismaiden ja Euroopan historiassa. Historioitsija ja kirjailija Herman Lindqvist tarjoaa oppitunnin Vöyrin ja Pohjanmaan 1100–1900-lukujen tapahtumista, jotka ovat olleet ratkaisevia sille, millaisena me ja muu maailma nykyään näemme Suomen.

Aikamatkamme alkaa 1100-luvulta. Ajatus Suomesta on vielä kaukainen. Suomalaistutkijoiden mukaan koko maassa oli vain noin 10 000 asukasta 1100-luvun alussa.

”Ei ollut kuningaskuntaa tai suuria yhteisöjä, yhdestäkään suomalaisesta heimopäälliköstä ei ole säilynyt nimeä jälkipolville. Ruotsalaiset uudisasukkaat saapuivat rauhanomaisesti ja asettuivat rannikolle. Heidän jälkeensä tulivat kirkonmiehet ja kuninkaan lähettiläät, joiden tehtävänä oli kerätä veroja”, Lindqvist kirjoittaa.

Kyseessä ei ollut sota vaan pikemminkin hidas sulautuminen. Suomesta tuli osa länttä Ruotsin liitettyä maan itseensä. Suomi sai länsimaisen hallinnon, lain-säädännön, kirjaimet ja katalisen kirkon. Pohjanmaa oli yhtä ruotsalainen kuin Smoolanti.

”Suomi oli Ruotsi. Kielellä ei ollut juurikaan merkitystä. Senaikaisessa Ruotsissa puhuttiin monia kieliä ja murteita. Useimmat eivät koskaan poistuneet omasta pitäjästään tai kuulleet muita kieliä kuin oman pitäjänsä kielen”, Lindqvist kirjoittaa.

Suomesta tuli Ruotsin mukana osa länttä. Ruotsin vallan aikana Pohjanmaa oli tärkeä kaupalle ja merenkululle. Pohjalaisia maataloustuotteita ja kuivattua haukea vietiin jo varhain Tukholmaan, jossa asui paljon pohjalaisia.

Pohjanmaan ensimmäinen tärkeä yhteisö kehittyi Mustasaareen. Kaupankäynnistä tuli entistä tärkeämpää, kun Uudenkaarlepyyn, Kokkolan, Vaasan ja Pietarsaaren pohjalaiskaupungit perustettiin 1600-luvulla. Aateliset saivat kiitokseksi palveluksistaan maita Suomesta. Claes Åkesson Tott, kuningatar Kristiinan suosikki, sai läänityksenä suuria osia Pohjanmaasta. Hän rakennutti Maksamaalle ensimmäisen sääteritilan.

”Pohjalaisilla oppineilla ja papeilla oli merkittävä rooli Ruotsin valtakunnassa. He olivat aktiivisia Tukholman valtiopäivillä ja usein esittivät radikaaleja ehdotuksia. Tunnetuin heistä oli Anders Chyde-

Historioitsija ja kirjailija Herman Lindqvist.

nus. Pohjalaisotilaat taistelivat kaikissa Ruotsin sodissa.”

Suomi oli osa Ruotsia 700 vuoden ajan, kunnes tämä aikakausi päättyi Venäjän hyökätessä Ruotsiin ilman sodanjulistusta. Venäläisarmeija ylitti rajan Kymiolla helmikuun 21. päivän yönä 1808. Oli alkanut sota, joka oli piirtävä uusiksi Pohjoismaiden kartan.

Venäjän tsaari Aleksanteri I:n päätös hyökätä Ruotsiin johtui hänen heinäkuussa 1807 solmimastaan rauhasta keisari Napoleonin kanssa. Tsaari sitoutui osana rauhaneh-toja hyökkäämään Ruotsiin, mikäli ruotsalaiset eivät katkaisisi suhteitaan Isoon-Britanniaan ja liittyisi ranskalaisten kauppasaartoon brittejä vastaan. Napoleon oli kukistanut kaikki vihollisensa brittejä lukuun ottamatta, ja hän näki tilaisuuden tukahduttaa kaupankäyntiä entisestään Ison-Britannian kanssa, jos hän pystyisi pakottamaan Ruotsin liittymään mannermaasulke-mukseen. Ruotsin kuningas kuitenkin kieltäytyi.

Miksi Ruotsin ja Venäjän joukot kohtasivat juuri Oravaisissa?

”Venäläisten hyökätessä maahan Ruotsin armeijan suunnitelmana oli perään-tyä Pohjanmaalle kerää-mään voimia ja valmistelemaan vastahyökkäystä. Armeija oli kuitenkin huonosti varusteltu ja koulu-ttu ja kärsi kunnianhimon puutteesta. Armeija otti kuitenkin joitain edistysas-kelejä kesällä 1809, ja tilanne olisi voinut kääntyä Ruotsin eduksi.”

Menestys ei kuitenkaan kestänyt kauaa.

”Venäläisotilaat jahtasivat vetäytyviä joukkoja ja saavuttivat Pohjanmaan, jossa suuri osa ruotsalaisjoukoista sijaitti. Osapuolet päätyivät Oravaisissa sodan ainoaan todelliseen taiste-luun.”

Tästä oli tuleva käänne-kohta Pohjoismaiden historiassa. Taistelusta muodostui verinen tappio ruot-salaisjoukkoja johtaneelle Carl Johan Adlercreutzille. Ruotsalaisarmeija joutui perääntymään ja lopulta hylkäämään koko alueen, joka nykyään tunnetaan Suomena. Ruotsi oli menettänyt valtakunnastaan kolmasosan. Perääntymisen jälkeen venäläisotilaat riehuivat kylissä, jotka sinikeltaisen lipun alla marssineet sotilaita olivat joutuneet hylkäämään.

”Ruotsin armeijalla oli useaan otteeseen epäonnea, kun Ruotsin puolelta lähetetyt vahvistukset saapuivat väärään paikkaan tai eivät saapuneet ollenkaan. Sotaa yksinkertaisesti johdettiin epäpätevästi, ja Suomenlinnan petoksen jälkeen so-taon kääntymisestä ei ollut toivoakaan. Epäpätevyys ja pelkuruus vaikuttivat häviöön vahvasti.”

Häviön jälkeen ruotsalaisupseeristossa vallitsi kapinahenki, mikä johti val-lankaappaukseen Tukholmassa maaliskuussa 1809 Adlercreutzin ja muiden suomalaisupseerien syrjäyttäessä kuningas Kustaa IV Aadolfin. Rauha solmittiin syksyllä Haminassa. Se oli Ruotsille vaikein sen koskaan solmima rauha. Suomesta tuli osa Venäjän suuriruhtinaskuntaa, Ruotsi sai ensimmäistä kertaa maarajan Suomea vastaan ja Ahvenanmaalle asettui venäläisjoukkoja.

”Suomen menetyksen vaikea psykologinen, ta-loudellinen ja poliittinen tappio Ruotsille. Kansallismielinen kulttuuri nousi kukoistukseen. Viikinkeijä alettiin ihannoida, ja karo-liineihin ja Kaarle XII:een liittyviä myyttejä yritettiin elvyttää sen osoittamiseksi, että Ruotsissa oli kyllä jos-kus ollut sankareita ja todellisia miehiä. Skandinavismi sai tuulta alleen, kun opis-kelijat Ruotsissa, Tanskassa ja Norjassa etsivät yhtenäisyyttä. Venäjältä maalattiin

kuva suurena, julmana vihollisena.”

Ruotsin valtiopäivät halusivat vallata takaisin Suomen, mutta Jean Baptiste Bernadotte, joka oli kruunattu Ruotsin uudeksi kuninkaaksi nimellä Kaarle XIV Juhana, ei ollut kiinnostunut. Hänen katseensa oli Norjassa.

Miksi Ruotsi päätti liittää itsensä Norjan eikä val-lata takaisin Suomea?

”Bernadottella ei ollut lainkaan tunnesidettä Suomeen. Hän oli sotilas ja näki kartalta, että Suomi oli nyt osa Venäjän valtakun-taa. Suomen valtaaminen takaisin lyhyellä aikavälillä olisi mahdotonta. Sen sijaan Norja oli Ruotsin raja-naapuri, ja maassa oli lähes sama kieli ja uskonto. Lisäksi Norja sijaitti Atlantin rannikolla, mitä Bernadotte piti selkeänä etuna. Hän näki Norjan hyödykkeenä. Ruotsin valtioneuvosto ja muut järkyttyivät päätöksestä, mutta kuninkaalla oli kaikki valta.”

Suomi sai aluksi pysytellä omissa oloissaan, kunnes venäläisnationalistit ryhtyivät painostamaan alueen sulauttamista tsaarikuntaan. Suomea yritettiin venäläistää eri aikoina. Inho venäläisiä kohtaan kasvoi Pohjanmaalla ja muualla maassa päivä päivältä. Ajatus itsenäisestä Suomesta alkoi itää. Suomi kuitenkin säilyi Venäjän ikeen alla, kunnes tsaarikunta sortui bolsevikkien ottaessa val-lan Venäjän ensimmäisen maailmansodan vastoin-käymisten seurauksena. Suomalaiset näkivät tilaisuutensa koittaneen ja julistivat Suomen itsenäiseksi. Bolsevikkien johtaja Lenin ja Venäjän hallitus tunnustivat itsenäistymisen. Suomen senaatti hyväksyi Suomen itsenäisyy-sjulistuksen 6.12.1917.

Ennen itsenäistymistä monet pohjalaiset matkus-tivat Saksaan saadakseen sotilaskoulutusta, jotta he voisivat puolustaa maataan Venäjän hyökätessä. Osa oli kotoisin Vöyriltä. Suomi oli hädin tuskin ehtinyt itsenäistyä sisällissodan puh-jetessa punakaartin ja val-lakokaartin tartuttua aseisiin. Punaiset koostuivat pääasiassa sosiaalidemokraateista ja työläistaustaisista, valkoiset konservatiiveista,

porvareista ja Suomen senaattista. Sodan laukaisivat viljapula, inflaatio ja työtömyys. Punaisten tukijat vaativat uudistuksia ja osa heistä olivat valmiita kapinaan. Molemmat puolet perustivat aseistetut joukot torjuakseen laittomuuksia, ja maa oli kuin ruutitynnäri. Jännitteet kohosivat lopulta liian korkeiksi ja johtivat sodan puhkeamiseen. Moni Saksassa koulutautuneista jääkäreistä liittyivät valkoisten puolelle.

Pohjanmaalla suuri osa väestöstä asettui tukemaan valkoisia. Lindqvist kertoo tämän johtuneen siitä, että Pohjanmaalla oli runsaasti maansa omistavia maanviljelijöitä eikä niinkään monia teollisuudenaloja ja työläisiä. Pohjanmaalla ei siis ollut juurikaan sosia-listeja.

”Ensimmäinen valkoisen suojeluskunta muodostettiin Pohjanmaalle. Tästä syystä oli luonnollista, että Mannerheim perusti ensimmäisen esikuntansa Vaasaan ja muodosti kaupungissa vapaan Suomen ensimmäisen hallituksen.”

Equity-laiva rantautui Maksamaan saaristoon ennen sisällissodan puhkeamista. Se saapui Västeröhön v. 1917 lastinaan monta tonnia aseita Saksasta – unohtamatta kuitenkaan tärkeintä eli vastakoulutettuja jääkäreitä, joilla tulisi olemaan merkittävä rooli Suomen itsenäisyyden puolustamisessa. Aseet ja jääkärit olivat valkoiselle armeijalle tärkeitä.

Mikä rooli Pohjanmaalla oli vapaussodassa?

”Vöyrillä oli keskeinen asema sisällissodassa, sillä paikkakunnalla sijaitti valkoisten ainoa upseerien sotakoulu. Lyhyessä ajassa koulutettiin yli tuhat sotilasta, ja viidestä koulun oppilaasta tuli kenraaleja.”

Sisällissota kesti vain neljä kuukautta mutta jätti syvät arvet Suomen kansaan. Entiset viholliset pystyivät yhdistymään vasta toisen maailmansodan myötä ulkoista vihollista, Neuvostoliittoa, vastaan.

JONNY HUGGARE SMEDS

Alaviite: Artikkelin on kirjoittanut Jonny Huggare Smeds yhdessä Herman Lindqvistin kanssa, joka vastasi kysymyksiin sähköpostitse. Joulukuussa julkaistaan talvisotaa ja jatkosotaa käsittelevä artikkeli.

Vörå medborgarinstitut • Vöyrin kansalaisopisto

VÖRÅ MEDBORGARINSTITUT VÖYRIN KANSALAIPOISTO

• Nu är hösten här och så även kursstart vid Vörå MI. Vi startar terminen i ny lokal i nyrenoverade Holmsgården vid Norrvalla Campus. Välkommen! Vi har gjort ett brett och fint kursutbud till er och hoppas ni hittar många intressanta kurser ni vill delta i. Givetvis får vi ännu följa med myndigheternas direktiv och restriktioner, och vi anpassar läget efterhand och efter behov. Anmäl er i tid till de kurser ni är intresserade av för att säkerställa er plats, vi har begränsat antal platser till de flesta av kurserna.

Hösten är en bra tid för att bona om i hemmet och mysa till det lite extra. Handarbete och hantverk av de olika slag är då bra för att få hemmet se personligt ut och precis som man själv vill ha det. Broderierna har kommit tillbaka till moderniteten nu med en liten tvist på.

Tillsammans med Pernilla Vikström sätter ni broderiglädjen, låter er inspireras av andra, tar humorn med i stygnen och tar med lite återbrukstänket. Vill du hellre handarbete med annat än broderier finns det också kurser i vävning, textilstuga och stickning. Vi vill även lyfta fram att vi i höst har en kurs i vår egen MI-Vante, som Linda Antus designar till vårt 60-årsjubileum.

För dig som hellre restaurerar gamla möbler, vill klä om en fåtölj du har hemma eller kanske snickrar något helt nytt har vi även kurser i alla dessa ämnen. Möbelrestaurering och träslöjd i Oravais,

Kom med och slöjda i Vörå, Återbruka en möbel i Vörå, Möbeltapetsering i Komossa samt Träsnideri i Vörå. Mera information om respektive kurs hittar du i katalogen samt på nätet.

Även om hösten är här är trädgårds och natursäsongen långt ifrån över. Vill du bli bättre på det här med Kompostering eller är du kanske intresserad av att lära dig mera om ogräset som växer i trädgården och naturen, kanske den är ätbar? I så fall ska du komma med på någon av Ida Holmströms kurser. Vi ordnar även en grundkurs i Motorsågning tillsammans med Peter Österåker och Anders Wikberg, en mycket bra och nyttig kunskap att besitta när man bor nära skog och mark.

Språkkunskaper är aldrig fel och man lär sig oftast inte bara ett språk utan också kulturen från andra länder genom språket. Vi erbjuder flera kurser på olika nivåer i såväl, engelska, finska, svenska, spanska samt teckenspråk. Några av kurserna har redan börjat men på en del hinner du ännu med. Ta

kontakt med språkläraren om du är osäker.

Inom musiken har vi också flera intressanta kurser på gång. Såväl årligt återkommande orkestrar och körer som nya kurser för både barn, unga och äldre. Kan du spela nåt instrument är Bandkursen eller någon av våra orkestrar för dig. Sjunger du hellre har vi flera olika körer att välja mellan. Nyheter är till exempel Barnkören Vivente eller Lunchkören. För ungdomar har vi en Sånggrupp för ungdomar som träffas tre gånger per termin och sjunger modernare popigare repertoar. För mindre barn och bebisar har vi Babymusik i både Vörå och Maxmo samt Musikleks hemma, som ni är välkomna med på.

För att inte glömma vårt utbud bland motionskurser. Vi har breddat vårt utbud så att ni ska hitta kurser till alla olika nivåer och åldrar, på olika håll i kommunen samt på distans. Vi har kurser för nyblivna mammor, styrkeskola och gymträning, löpare på 30 dagar, de som vill dansa, gympaskoj eller parkour för barn, kampsporter, yoga, pilates och mycket mera. Du hittar säkert en kurs som passar just dig.

Sist men inte minst vill vi lyfta fram två helt olika kurser som behöver sin egen presentation. Den första är Android smarttelefon för nybörjare. Idag är så gott som alla telefoner som säljs en smarttelefon. De som t.ex. är av märket Lenovo, Samsung, Huawei eller OnePlus har operativsystemet Android, och på denna kurs får du lära dig hur du använder dig av det.

Den sista kursen vi vill lyfta fram är Grundkurs i Smide som ordnas under några helger vid vackra Kimo Bruk under ledning av smeden Niklas Svevar. Vi lär oss hur man sätter igång ässjan, vilka verktyg som används och grundteknikerna i smide. Vi tillverkar även något mindre smidesföremål (krok, ljusstake).

• Syksy on nyt saapunut, ja sen myötä alkavat myös Vöyrin KO:n kurssit. Olemme rakentaneet laajan hienon kurssitarjonnan ja toivomme teidän löytävän monta kiinnostavaa kurssia, joille haluatte osallistua. Tietenkin joudumme edelleen noudattamaan viranomaisten määräyksiä ja rajoituksia ja sopeudumme kulloiseenkin tilanteeseen sen vaatimusten ja tarpeen mukaan. Ilmoittaudu ajoissa kursseille, joista olet kiinnostunut, jotta voit varmistaa paikkasi. Useimmille kursseille on rajallinen määrä paikkoja.

Syksy on hyvää aikaa tuu-

Personalen utanför nyrenoverade Holmsgården vid Norrvalla Campus.

nata kotia kuntoon ja luoda viihtyisyyttä. Käsiyöt kaikissa muodoissaan tarjoavat hyvän keinon kodin persoonallisen ilmeen luomiseen, juuri sellaiseksi kuin itse haluaa. Tekstiilikursseillamme, esimerkiksi Tekstiilituvassa, voit tehdä persoonallisia kodin tekstiilejä ja käsitöitä. Jos haluat mieluummin kohtaa huonekaluja, meillä on tarjolla huonekalujen verhoilukurssi. Puutöistä innostuneita kiinnostaa ehkä puutyö- ja koristeveistokurssi.

Kielitaidosta ei ole koskaan haittaa. Useimmiten kielikursseilla ei opita vain kieltä vaan myös toisten maiden kulttuuria. Meillä on eritasoisia englannin, suomen, ruotsin, espanjan sekä viittomakielen kurseja. Muutama kurssi ovat jo alkaneet, mutta joihinkin ehdit vielä mukaan. Jos olet epävarma, ota yhteyttä kielenopettajaan.

Eikä liikuntakurssejakaan

sovi unohtaa. Olemme laajentaneet tarjontaamme, jotta voisit löytää kaikenlaisia kursseja kaikenikäisille ja eri puolilla kuntaa sekä myös etänä. Meillä on kurseja naisille ja miehille, kuntosaliharjoittelua, tanssikursseja, zumbaa, parkouria lapsille, taistelulajeja, joogaa, pilatesta ja paljon muuta. Löydät varmasti juuri itsellesi sopivan kurssin.

Ett axplock av kurser som startar:

• 100609 LUNCHKÖREN
Årvasgården
Ti 14.9–30.11.2021 kl. 12–13
23 euro Pernilla Nilsson-Wik

• 120701 SPANSKA FÖR NYBÖRJARE
Karvsor skola
Ti 14.9–23.11.2021 kl. 17.30–19
37 euro Roberto Fernández Batalla

• 111715 MODERNA BRODERIER OCH ÅTER-

BRUKSTÄNK
MI-Verkstan
Ti/Lö 14–25.9.2021 kl. 18–20 / 10–14
22 euro Pernilla Vikström

• 830715 FÖRBÄTTA DIN ERGONOMI OCH HÅLLNING
Ti 14–28.9.2021 kl. 18–19.30
34 euro Elin Nordling och Jennifer Antell

• 830471 LÖPARE PÅ 30 DAGAR!
Hemma hos dig
15.9–13.10.2021
25 euro Johan Nordmyr

• 120101 FINSKA FÖR NYBÖRJARE / FINNISH FOR BEGINNERS
Tegengrenskolan
Ons 15.9–1.12.2021 kl. 18–19.30
43 euro Päivi Siljamäki

• 100201 BANDKURS
Karvsor skola
On 15.9–1.12.2021 kl. 18–19.30
41 euro Anton Sundell

• 121001 GRUNDKURS I TECKENSPRÅK
Hemma hos dig
On 15.9–17.11.2021 kl. 18–20.15
36 euro Hannele Rabb

• 112607 MÖBELTAPETSERING / HUONEKALUJEN VERHOILU
f.d. Komossa skola
Ti 21.9.–30.11.2021 kl. 18–21
58 euro Tarja Keski-Saari Virta

• 111703 TEKSTIILITUPA
Petterinmäen koulu
Ke 22.9.–1.12.2021 klo. 12.–14.30
26 euro Jeanette Rönnqvist-Aro

• 111507 BILDKONST- KLUBB
MI-Verkstan
On 22.9–13.10.2021 kl. 18–19.30
12 euro Camilla Forsén-Ström

• 130101 GUIDEKURS

Tottesunds herrgård
To 23.9–9.12.2021 kl. 18–21.15
150 euro Håkan Nylund

• 112711 GRUNDKURS I SMIDE
Kimo Bruk
Lö 25.9–9.10.2021 kl. 9.00–16.00
44 euro Niklas Svevar

• 340111 ANDROID SMARTTELEFON FÖR NYBÖRJARE
Vörå huvudbibliotek
Må 27.9–11.10.2021 kl. 13.30–16
19 euro Arja Isotalo

• 710301 KOMPOSTERA MERA
Campus Norrvalla
Ti 28.9.2021 kl. 17.30–21.30
17 euro Ida Holmström

• 610115 Kurs i första hjälpen, 16 h
Campus Norrvalla
Må–On 4–13.10.2021 kl. 17–20.15
150 euro Heidi Puiras

Hela programmet finns i kurskatalogen.

Info från Vörå IF:s skidsektion Hiihtojoasto tiedottaa

• Vörå IF:s skidsektion informerar om olika verksamheter som kör igång nu på hösten. Hiihtojoasto tiedottaa eri toiminnoista jotka käynnistyvät taas syksyn alkaessa.

• Barmarksträningar för alla grupper Sulanmaanharjoitukset kaikille ryhmille
Börjar onsdag/alkaa keskiviikkona 8.9.2021 18:30, skidcentrum/hiihtokeskus
Grupper från förskoleålder uppåt / Ryhmiä esikouluikäisistä lähtien

• Kicken – lär dig ha kul på

rullskidor / tekniikka ja taito rullasuksilla

Startar/alkaa måndag/maanantaina 6.9.2021 18:30, Koskeby rinken/kaukalo

Passar förskoleåldern och åk 1–6 / Sopii esikouluikäisille ja vuosikurssia 1–6 käyville

• Skidskytteträningar / Ampumahiihtoharjoitukset en gång per vecka / kerran viikossa

Mera info / Lisätietoja Mats Tuomela

• Köttbullsläger och föräldrafika i Vörå / Lihapullaleiri

ja vanhempainkahvit 25.9.2021

• Höstlovläger i Vuokatti / Syyslomaläiri Vuokatissa 21–24.10.2021

• Skibandy DropIn startar/alkaa 12.9.2021 18–19, Koskeby rinken/kaukalo.

Ta med skidskor, hjälm och egen klubba, rullskidor finns att låna / Omat monet, kypärä ja maila mukaan, rullasukset lainattavissa.

Mera info / Lisätietoja <https://voraif.fi/skidning> eller Tor-Leif Häggman 050 525 9921

Vörå församling

DÖPTA

• Grind Elsa Gerda Alice, född 03.05.2021
• Kolind Alfred Erik, född 03.10.2020
• Karf Ruth Camilla Maj-Britt, född 31.05.2021
• Penttilä Viivi Lotta Linnéa, född 24.10.2020
• Isakas Adrian Bengt Erik, född 28.05.2021

DÖDA

• Örn Per Håkan Mikael, avled 21.05.2021, 64 år
• Svels Leila Anita, avled 28.05.2021, 86 år
• Löfqvist Gunnel Ingalill,

avled 05.06.2021, 86 år

• Nordlund Kurt Erik, avled 08.06.2021, 86 år

• Haglund Ragnhild Amanda, avled 11.06.2021, 100 år

• Nygård Martin Albert, avled 18.06.2021, 79 år

• Ehrns Anna Lisa, avled 23.06.2021, 83 år

• Kantola Atte Kalervo Johannes avled 24.06.2021, 86 år

• Blomqvist Carola Ann-Christin avled 02.07.2021, 62 år

• Marttunen Irma Anniita, kuoli 03.07.2021, 92 vuotta

• Ollus Bertel Johannes, avled 03.07.2021, 85 år

• Wallin Märta Maria, avled

06.07.2021, 89 år

• Heir Tor Gustav, avled 06.07.2021, 86 år

• Ahlnäs Berit Margareta, avled 15.07.2021, 87 år

• Kastus Gustav Anders, avled 16.07.2021, 75 år

• Pähls Gretel Johanna, avled 22.07.2021, 80 år

• Skata Ralf Rainer, avled 28.07.2021, 91 år

• Thors Sven Erik, avled 31.07.2021, 89 år

• Nyby Elna Maria, avled 03.08.2021, 95 år

• Hägg Erik, avled 11.08.2021, 82 år

VÖRÅ VÖYRIN KOMMUN KUNTA

Lasor vindkraftspark

Utvecklings- och planläggningssektionen har bestämt 3.12.2020 § 49 att påbörja utarbetningen av delgeneralplanen i Vörå kommun ca 5 km nordost om Vörå kommuncentrum. Delgeneralplanen utarbetas i enlighet med markanvändnings- och bygglagen (MBL) 77 § som en generalplan som kan användas som grund för beviljande av bygglov för byggandet av vindkraftverk.

För delgeneralplanen för Lasor vindkraftspark har ett program för deltagande och bedömning (PDB) utarbetats enligt markanvändnings- och bygglagen (MBL) 63 § vilken Vörå kommuns utvecklings- och planläggningssektion har under sitt möte 27.4.2021 § 11 beslutat att framlägga till allmänt på-seende. I PDB framförs planens huvudmål och planeringens gång, växelverkan och tidtabell. Det beskrivs även utgångspunkterna för planeringen samt utredningar och planens konsekvenser.

PDB är framlagt till allmänt på-seende under tiden 9.9–11.10.2021 på Vörå kommuns webbplats www.vora.fi/lasor

Delgeneralplanen för Lasor vindkraftspark anhängiggörs med denna kungörelse.

För projektets MKB-program samt programmet för deltagande och bedömning för generalplanen som kommer att utarbetas ordnas ett gemensamt infotillfälle som är öppet för alla där det är möjligt att få mera information gällande projektet. Informationsmötet ordnas 21.9.2021 kl 17–19. Evenemanget ordnas på distans via Teams. En länk för deltagande kommer att finnas tillgänglig på kommunens webbplats.

Vörå 9.9.2021 Planläggningssektionen

www.vora.fi

Lasorin tuulivoimapuisto

Kehitys- ja kaavoitusjaosto on päättänyt 3.12.2020 § 49 käynnistää osayleiskaavan laadinnan Vöyrin kunnan alueella, noin 5 km Vöyrin kuntakeskuksesta koilliseen. Osayleiskaava laaditaan maankäyt- ja rakennuslain 77 a §:n mukaisena yleiskaavana, jonka perusteella voidaan myöntää rakennus-lupia tuulivoimaloiden rakentamiseksi.

Lasorin tuulivoimapuiston tuulivoimaosayleiskaavahankkeesta on laadittu MRL 63 §:n mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS), jonka Vöyrin kunnan kehitys- ja kaavoitusjaosto on ko-kouksessaan 27.4.2021 § 11 päättänyt asettaa nähtäville. OAS:ssa esitetään kaavahankkeen keskeiset tavoitteet, suunnitellut osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyt, laadittavat selvitykset ja vaikutusten arvioinnit.

OAS on nähtävillä 9.9.–11.10.2021 välisenä aikana Vöyrin kunnan kotisivuilla www.vora.fi/lasor

Lasorin tuulivoimapuiston osayleiskaavan laatiminen kuulutetaan vireille tällä kuulutuksella.

Hankkeen YVA-ohjelman sekä laadittavan yleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtä-villä olojen yhteydessä järjestetään yhteinen, kaikille avoin yleisötilaisuus, jossa hankkeesta on mahdollista saada lisätietoja. Yleisötilaisuus on 21.9.2021 klo 17–19. Tilaisuus järjestetään etäyhteyksin Teamsin välityksellä. Osallistumislinkki tulee saataville kunnan kotisivuille.

Vöyrillä 9.9.2021 Kaavoitusjaosto

www.voyri.fi

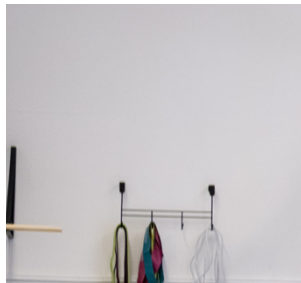
Läsartävling

Var finns bilden?

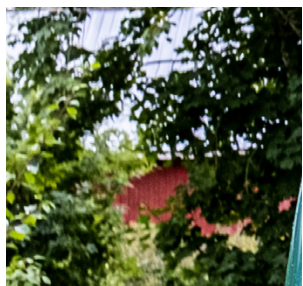
• I läsartävlingen gäller det att hitta bilderna i Kommunbladet. Skriv ner de rätta svaren, din adress och ditt telefonnummer och skicka in svaret till **Kommunbladet, Seger Marketing, Långviksgatan 35 B 2, 65100 Vasa.** Märk kuvertet "Läsartävling". Svaren behöver vi ha senast den **27 september**. Bland alla korrekta svar utlottas ett presentkort värt 20 euro. Lycka till!

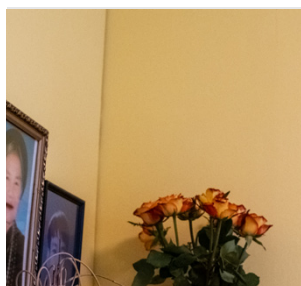
sidan ____

sidan ____

sidan ____

sidan ____

Namn: _____

Adress: _____

Telefon: _____

• **Rätt svar:** I förra läsartävlingen gällde det att hitta bilderna på sidorna 1, 9, 13 och 16.

Syskonen Noah och Nathalie Andersson delar på vinsten.

FOTO: PRIVAT

Noah och Nathalie delar på vinsten

• Den här gången fanns det två namn i brevet som skickats in till läsartävlingen. Syskonen Noah och Nathalie Andersson delar på vinsten den här gången.

De bor i Kimo. Det är inte första gången som de deltar i tävlingen. Nathalie är nämligen

ivrig på att söka fram de rätta svaren i tävlingen. Hon är sju år och har just börjat skolan. Det tycker hon är roligt.

Speciellt skoj är det att umgås med kompisarna. Noah säger att han är fem fingrar

minus ett finger gammal, alltså fyra år. Han går på dagis. Men när vi ringer upp vinnarna sitter han i bilen på väg hem från mommo. Han har hjälpt henne på gården.

- Vi skött om hönsen, kossorna och katterna. Vi har också plockat tomater,

säger lillebror Noah.

Syskonen kommer bra överens, men visst det händer att de tar ihop ibland. Men för det mesta är det ren och skär syskonkärlek som gäller. Grattis till vinsten säger vi från Kommunbladet.

JONNY HUGGARE SMEDS

Födda

Jessica Blom och Andreas Grind i Vörå fick en flicka den 3.5.2021. Hon vägde 3 820 gram och var 54 centimeter lång och heter Elsa Gerda Alice Grind. Storasyster Inez är 2 år.

Ida-Maria Heikius och Patrik Ek i fick den 06.06.2021 en pojke som var 55 centimeter lång och vägde 4 365 gram. Han fick namnet Gabriel Karl Ingmar Ek. Storasyster Ester är 3 år.

Madelene och Mathias Bengs i Vörå fick den 1 maj en pojke som vägde 3 490 gram och var 50 centimeter lång. Pojken fick namnet Isac Bengs. Syskonen heter Axel (5 år) och Alwa (3 år).

Sandra och Kristoffer Svenlin i Kimo fick en pojke den 8.3.2021. Han vägde 3 365 gram och var 49,5 centimeter lång. Pojken fick namnet Theo Erik Albin Svenlin tilltalsnamn Theo).

Andréa Björklund och Emil Westerback i Vörå fick den 13.02.2021 en pojke. Han var 52 centimeter lång och 3 800 vägde gram. Pojken fick namnet Edwin Frans Valdemar Westerback.

Vörå-Oravais-Maxmo Cancerklubb

• Cancerklubben beslöt på sitt styrelsemöte 31.8 att försiktigt börja samlas igen till social samvaro och aktiviteter med hänsyn till rådande restriktioner. Vi fortsätter att spela petanque vid kvamen i Rökiö så länge vi tål i höst. Välkommen med och bekanta er med det trevliga spelet och umgänget!

Rosa bandet kampanjen har förnyats och berör nu alla cancerformer och förebyggande av cancer. Österbottens Cancerförening önskar att cancerklubbarna i år skall ordna vålmåendevandringar den 23.9.

Vi välkomnar därför alla, som bor inom vårt verksamhetsområde, att komma till Vörå skidcentrum torsdag 23.9 kl. 14.00-17.00. Cancerklubben bjuder på grillkorv och dricka. Cancerklubbens alla styrelse-

medlemmar finns på plats och svarar gärna på frågor om vår verksamhet. Samtidigt startar vi försäljningen av årets Rosa band, endast kontant betalning. Runt skidcentrum finns möjlighet att ta en promenad längs vandringsleder om man så önskar. Skidstugan är också öppen för samvaro.

Styrelsemedlemmarna fortsätter att sälja Rosa bandet på fredag 24.9 utanför S-Market och K-Market i Vörå, K-Market i Oravais, samt Sale i Maxmo. Vi ses!

Våra övriga planer inför hösten kommer vi att berätta om i nästa nummer av Kommunbladet. Följ även med våra meddelanden i föreningslistan i VBL och vår Facebook-sida.

SIV SÄLL
ordförande

HELINGS MÅLERI AB
SANDBLÄSTRING & MÅLERIARBETEN

- LASTBILAR & SLÄPVAGNAR
- PÅBYGGNADER
- METALL-KONSTRUKTIONER
- BILAR M.M.

TFN: 050 3226594
SEBASTIAN HELSING, VÖRÅ-NYKARLEBY

BioCleaner
JÄTEVESIPUHDISTAMO - RENINGSVERK

Begär offert!

BC-6
breik.fi
Ab Breik Oy

Representant Nicklas Ingman
044-3221 818

MALMBYN I ORAVAIS

Parhus och radhus på ypperligt ställe!

Försäljningspris fr. 79 500€
Mer info på storlund.fi/malmbyn
E-post: info@storlund.fi
Tel. 050-345 2656

Mattusmäkivägen 111, Vörå
www.storlund.fi

H-E STORLUND
BYGGTJÄNST - RAKENNUSPALVELU

Kom med och påverka din tidning

● Bästa läsare!

Det är återigen dags för naturen att skifta färg. Det dröjer inte länge innan träden exploderar i ett hav av färger. Hösten växer på mig för varje år. Tidigare såg jag årstiden med sorg eftersom det var det slutgiltiga tecknet på att sommaren är över. Nuförtiden ser jag hösten som årstid för reflektion. Det är en bra tidpunkt för att stanna upp och vara tacksam för sommaren och samtidigt förbereda sig för den kommande kalla vintern.

I tidningsväg har vi en spännande höst på kommande. Jag vill passa på att påminna dig som läsare att tidningen du läser är din. Du har möjlighet att vara med och påverka tidningen. Vad skulle du vilja läsa om?

Vad finns det för intressanta människor ute i kommunen som förtjänar uppmärksamhet? Tipsa oss gärna om högt och lågt. Inget tips är för stort eller för litet. Alla personer har en historia som är värd att berätta. Ring mig eller mejla mig. Jag

vill att tröskeln ska vara låg.

Kom med och påverka din tidning. Mitt nummer är 0503130762. Det är bara att ringa. Föredrar du mejl nå du mig på jonny.huggaresmeds@hss-media.fi

JONNY HUGGARE SMEDS

Författare besöker Vörå huvudbibliotek Kirjailijat vierailivat pääkirjastossa

Det blir två författarbeseök i september i Vörå huvudbibliotek. Först ut är Henna Johansdotter.

Onsdagen 15.9 kl.19 besöker Henna Johansdotter biblioteket och samtalar om boken Glasvaggan med moderator Maria Kallio. Evenemanget är gratis. Deltagaranmälan: 06-3821686, bibl.vora@vora.fi, vora.fi, SMS: 050-4761719

Tips! Följ Vörå kommunbibliotek på Facebook och Instagram. Där får du veta vad som händer på biblioteket och även eventuella ändringar i programmet.

Onsdagen 29.9 kl.18.00 besöker Ann-Luise Bertell biblioteket hon berättar om sin bok som blivit översatt till finska, Oma maa. Moderator är Maria Kallio. Författarkvällen är finskspråkig. Evenemanget är gratis. Deltagaranmälan: 06-3821686, bibl.vora@vora.fi, SMS: 050-4761719

Tips! Följ Vörå kommunbibliotek på Facebook och Instagram. Där får du veta

Henna Johansdotter.

Ann-Luise Bertell.

vad som händer på biblioteket och även eventuella ändringar i programmet.

● Ann-Luise Bertell vieraillee

Vöyrin pääkirjastossa. Ann-Luise Bertell vieraillee keskiviikkona 29.9. klo 18.00 kirjastossa kertomassa suomenetusta kirjastaan nimeltään

Oma maa. Juontajana toimii Maria Kallio.

Kirjailijailta on suomenkielinen. Tapahtuma on maksuton. Osallistujien il-

moittautuminen: puh. 06 382 1686, sähköposti: bibl.vora@vora.fi, tekstiviesti: 050 476 1719.

Vinkki! Seuraa Vöyrin

kunnankirjastoa Facebookissa ja Instagramissa. Saat tietää, mitä kirjastossa tapahtuu, ja näet myös mahdolliset ohjelmamuutokset.

SPECIALISTEN
PÅ MATTLÄGGNING OCH BADRUMS-RENOVERINGAR.
VTT-CERTIFIKAT
FREDRIK ENGMAN
050-527 9331

Oravais Golv & Kakel

- Falsade tak
- Inplåtning av skorstenar
- Rännor och taksäkerheter
- Fönsterbleck och plåtlistor

Oravais Plåtslageri
Jens Norrgård 050-592 4888

Begravningsjänster i Oravais/Vörå kommun

Wentis
BEGRAVNINGSBYRÅ
Oravais-Vörå-Maxmo

GRAVSTENAR och GRAVERINGAR

Öurvägen 17, Oravais. Tfn 0500 722 688
E-mail: lars.vonwendt@netikka.fi, www.wentis.fi

KM Roofing
050-5721214 050-5689549

Plåtslageri • Maskinfalsade plåttak
Fönsterplåt/Plåtlistor
Taksäkerhetsprodukter
Inplåtning av skorstenar
Skräddarydda lösningar enligt kundens behov

Lagervägen 9 A7, 65610 Korsholm • 050 572 1214 / 050 568 9549 • www.kmroofing.fi

DIAMANT SÄGNING BORRNING

RSW Ab
VÖRÅ

TIMANTTI SAHAUS POROUS

tel/puh 0400 357931 sixteen.wester@rswbyggjtjanst.com

Oy RSW Ab
Rakennuspalvelu • Byggtjänst

0400 357931

sixten.wester@rswbyggjtjanst.com

Vill du annonsera i Kommunbladet?
Kontakta maj-len.kuivamaki@hssmedia.fi.

KOMMUNBLADET

TORSDAGEN DEN 9 SEPTEMBER 2021

NR 7 • ÅRGÅNG 36

Vill du börja spara?

Ta kontakt med Kvevlax Sparbank,
vi hjälper dig!

tel. 06 346 2111 | sparbanken.fi

Sotare Nuohooja Leppänen

0400-560 253

TOM'S ALLT I ALLO

VTT-Certifikat C-1702-23-07
www.tomsalltiallo.nu
050 525 7216

Vi hjälper dig med:

- Grusning av vägar
- Transport av massa
- Materialleveranser

Kross, sand, grus, kalk, matjord, fyllnadsmaterial

0504411806 ORAVAIS
FL Trans fltrans_oravais

ALLT TILL FÖRMÅNLIGA PRISER!

Norrvala

Norrvala har öppet måndag–söndag kl. 8–21
• Info/reception, Gym, Elsas café

Elsas kök har lunchöppet må–sö kl. 11–13.30

Höstens **Drop-in gympagrupper** har kört igång!
Vi följer rådande restriktioner.

Friluftslördag 18.9

Barn och vuxna får stifta bekanskap med vårt mångsidiga utbud av aktiviteter utomhus.

Nyhet! Käpphästläger
med Alisa Aarniomäki 15–17.10.

Dansfest 20.11
med Guns Rosor och Tommys.

Utbilda dig hos oss! Läs mer om vilka utbildningar vi erbjuder till hösten: www.folkhalsan.fi/vuxna/utbildningar

Bokningar: tfn 06 383 1012
norrvala@folkhalsan.fi

EL-KURT
Elinstallationer
Sähköasennuksia
Kurt Lassus 050 514 6284

JOHANS BYGG
Nybyggen och renoveringar
Johan Bertils tfn 050-590 1861

Enmans byggföretag som utför
STORA SOM SMÅ RENOVERINGAR INOM- & UTOMHUS

Jonas Härtull, 045-348 2663
jonas@byggsmart.fi
www.byggsmart.fi

TRÖSKNINGEN INLEDD!

SERVICE OCH DEJOURERING
BAGGAS
BIL & TRAKTOR

www.baggasbil.fi
Bruksgatan 383, ifn 010 3224 070
Anders 0500 157 917

HÖSTNYHETER!
Välkommen!

TEXTIL NYGÅRD
Vöråvägen 34, 66600 Vörå
☎ 383 0941
ÖPPNET: vard. 9–17, lörd. 9–13

SERVICE & RESERVDELAR PÅ SAMMA PLATS

Eklunds Traktorservice, Djupsund 263, Maxmo
Ken-Trak Service & Parts, Järnvägen 10, Vikby
Ken-Trak Service 050 554 7907 • Ken-Trak Parts 050 326 7575

BESÖK OSS!

www.traktorservice.fi

BIOMETRISKT INTELLIGENTA GLASÖGON? JA.

VI MÄTER DINA ÖGON FRÅN TUSENTALS PUNKTER.
RESULTATET: DET MEST EXAKTA SEENDET.

Fenno OPTIK **Karitas Optik** **FINLÄNSK SERVICE** **Resurs Bank**

Vöråvägen 5, 66600 Vörå Tel. 06 383 7333 Vi betjänar må - to kl 10-17 www.karitasoptik.fi

Tarkett Star floor 55, vinylgolv 28⁵⁰ m²

MALER
Maler mdf takpanel 82458 vit björk
8x195x2070, 1,9 m²/pkt
12⁹⁰ m²

Presto LF+ väggs-packel 10l **29⁵⁰**

Siro 2 grundfärg vit 9l 35€

Trend 7 matt vit väggfärg 9l 65€

JÄRN-RAUTA KULLA
Oravais, tfn 357 5800

Tjyrkblaadi

Hösten / Syksy 2021

En hälsning från Vörs församling · Vöyrin seurakunnan tervehdys

HÄNDELSEKALENDER • Tapahtumakalenteri

Allt detta vill vi göra om Gud vill och vi får leva. Tervetuloa mukaan!

SEPTEMBER • Syyskuu

Fr 10.9

14.00 Andakt i Pensionärscentret, Veteranvägen 4; G-B Nyman, M Klemets.

Sö 12.9 – sextonde söndagen efter pingst

10.00 Skördemässa i Vörs kyrka; S Erikson, M Klemets. Ta gärna med något av årets skörd till kyrkan så smyckar vi den. Efteråt säljs bröd till förmån för missionen utanför kyrkan.
10.00 Högmässa i Oravais kyrka; I Klemets, Yngve Svarvar, Sven Thors, nyckelharpa. Pensionärernas kyrksöndag. Servering i församlingscentret.

Ti 14.9

13.00 Missionsringen i Vörs församlingshem. Hjärdis Förars berättar om Samburu.

On 15.9

15.00 En samtalsgrupp för sörjande startar i Vörs församlingshem; A Nuuja, G-B Nyman. Vi samtalar om sorg utifrån egna erfarenheter och upplevelser. Fyra träffar sammanlagt. Anmäl om du vill delta genom att ringa till Gun-Britt Nyman, tfn 050 350 7227, senast måndag 13.9.

Sö 19.9 – sjuttonde söndagen efter pingst

10.00 Gudstjänst i Vörs kyrka; H Boije, M Klemets.
12.00 Gudstjänst i Oravais kyrka; H Boije, E Nygård.
18.00 Lovsångskväll i Maxmo församlingshem; H Boije, Mikael Södergård, A-S Bäck, F Nylund.
19.00 Skördefest i Bertby bönehus; André Djupsjöbacka, Tomas Klemets, M Klemets. Sång av Britt-Mari och Gun-Helen Andtfolk.

On 22.9

14.00 Missionscafé i Oravais fc. Dagens tema: Mona, Mary och Kenyamissionen.

Lö 25.9

19.00 Möte med servering i Oravais församlingscenter; predikan av I Klemets, vittnesbörd och sångprogram av K Streng.

Sö 26.9 – adertonde söndagen efter pingst

10.00 Högmässa i Vörs kyrka; Jouni Sinisalo, M Klemets.
12.00 Messu Vöyrin kirkossa; Jouni Sinisalo, M Klemets. **SUOMEKSI**
10.00 Högmässa i Oravais kyrka; liturg I Klemets, predikant T Klemets, kantor K Streng.
13.00 Eftermiddagsmöte med servering i Oravais församlingscenter. Predikan av André Djupsjöbacka, vittnesbörd av Mary Nystrand-Pärus, sång av Britt-Mari och Gun-Helen Andtfolk.

OKTOBER • Lokakuu

Sö 3.10 – Mikaelidagen

10.00 Familjegudstjänst i Vörs kyrka; H Boije, Ingemar Helmner, M Klemets, Notdragarna. Efteråt änglajakt i parken. Vid församlingshemmet säljs hotdogs, saft och kaffe för missionen.
11.00 Familjegudstjänst i Oravais kyrka; I Klemets, K Streng. Konfirmanderna medverkar. Efteråt spännande spårning för hela familjen, korvgrillning och försäljning av take-away köttsoffa för missionen utanför Oravais församlingscenter, 10 euro/liter.
12.00 Familjemässa i Maxmo kyrka; H Boije, E Nygård. Efteråt samling för konfirmanderna.

On 6.10

14.00 Missionscafé i Oravais fc. Dagens tema: Eva Hietanen – Böckernas värld.

To 7.10

18.30 Suomenkielisten seurakuntailta Oravais-ten seurakuntakeskuksessa; I Klemets, K Streng, päivän vieras laulaja-evankelista Rauno Karmitsa. Tarjoilua, makkarapaistoa. **SUOMEKSI**

Fr 8.10

14.00 Andakt i Pensionärscentret, Veteranvägen 4; A Nuuja, M Klemets

BARN

BARNGRUPPER

- **Minior/juniorgrupp** i Vörs församlingshem varje onsdag med start 15.9 kl. 13–14.30.
- **Miniorgrupp 1** i **Karvsor skola** varje torsdag med start 16.9 kl. 13–14.
- **Miniorgrupp 2** i **Karvsor skola** varje torsdag med start 16.9 kl. 14–15.
- **Juniorgrupp** i **Karvsor skola** varje torsdag med start 16.9 kl. 15–16.
- **Minior/Juniorgrupp** i **Maxmo församlingshem** varannan fredag udda veckor med start 1.10 kl. 13–15.
- **Minior/Junior/Amigo Kidz/Öppet hus Amigo** i **Oravais** och **Minior/Junior** i **Särkimo** börjar vecka 37. Mer info följer!

DAGKLUBBEN

Det finns lediga platser i dagklubben i både Oravais och Vörs.
Ta kontakt med dagklubbsledarna Henna Ehrström tel. 044 350 5961 eller Marianne Rex tel. 050 597 0329.

GRUPPER FÖR BARN MED VUXEN

- **Öppen dagklubb** för barn tillsammans med vuxen startar i Vörs församlingshem i dagklubben fredag 10.9 kl. 10–12. Eget mellanmål med. Vi leker sjunger och har samling.
- **Minimax** startar i Maxmo församlingshem onsdagen den 15.9 kl. 10–12. Ta med dig det som du och ditt barn vill äta. Vi umgås, leker, äter lunch tillsammans och avslutar med en samling.
- Välkommen med på **mammabibelgrupp** i Vörs församlingshem! Gruppen samlas varannan torsdag jämna veckor kl. 10 på församlingshemmets vind. Barn är också varmt välkomna med, leklåda, kylskåp och mikro finns tillgängliga. Ett enkelt mellanmål serveras mot en liten avgift till förmån för missionen. Start torsdag 23.9. Kontaktpersoner: Emilia Still (040 829 6470) och Johanna Erikson (0400 758 149).
- **Små och stora** för föräldrar och barn i Oravais församlingscenter. Tisdagar kl. 10–12, start 14.9. Programmet utformas enligt deltagarnas behov. Kontaktperson: Petra Gripenberg.

SÖNDAGSSKOLA

Söndagsskolan i Maxmo församlingshem startar sö 12.9. kl. 10.30.
Söndagsskolan i Karvsor bönehus startar efter Mikaelidagen kl. 11.

Med halva hjärtat i Afrika

Heidi Klemets som är diakon i Oravais kapellförsamling är nu hemma på moderskapsledighet och vikarieras av diakonissan Mona Wallin. Någon kanske funderar vad det betyder att Heidi är diakon och Mona diakonissa? Hemligheten med de olika titlarna är att i Heidis utbildning ingår behörighet som socionom YH, medan det i Monas utbildning ingår behörighet som sjukskötare.

Mona berättar att hennes första jobb som nyutexaminerad diakonissa också var ett moderskapsvikariat i Oravais församling 1.3.1980–28.2.1981, då Lars Jern var kyrkoherde. Mona gifte sig med Oravaisbon Alf Wallin i Kristinestads kyrka 23.2.1980 och började jobba i Oravais bara några dagar senare. Mona är nämligen hemma från Tjock i Kristinestad.

– Som gift med en Oravaisbo är det roligt att få komma och jobba i Oravais, ler Mona.

Mona kommer ihåg ett möte i Keskis bönehus när de unga tu varit gifta i bara en månad. Prosten Håkan Bäck vinkade till sig Mona och Alf och de gick lite avskilt för att prata. Hans ärende var en kallelse från Svenska Lutherska Evangelieföreningen och de blev tillfrågade om de ville åka ut som missionärer till Kenya. Mona och Alf blev lite chockade och grubblade ett helt år innan de kunde svara jakande på frågan.

– Sedan dess har missionen varit invävd i våra liv med längre och kortare insatser på missionsfältet i Kenya.

Mona trivdes i Afrikas sol och värme, kroppen mår bra där också med tanke på artrosen som besvärar henne. Halva hjärtat blev kvar där och ibland kniper längtan till Afrika i hjärtat. Men beslutet att resa hem har mognat fram under en längre tid och i den processen hjälpte coronapandemin också till. Mona och Alf är finländare i grunden och har alltid orienterat enligt att de ska resa hem till Finland när Alf blir pensionerad.

– En sak jag gärna tar med mig från Afrika är att prioritera möten med andra människor. Där tar man sig tid i mötet med varandra. Jag vill gärna låta relationen till medmänniskan ta den tid den behöver för att de djupa och existentiella frågorna ska få komma fram. Inom sjukvården är tiden så begränsad och man har små möjligheter att möta djupare behov. Men man får alltid be om tyst bön i sitt inre.

Under en tidigare period i Finland arbetade Mona 13 år som diakonissa i Nykarleby församling fram till 2010. Det gör att det mesta är välbekant inom församlingsarbetet.

– Men visst har det hänt en del under de senaste elva åren, kanske mest i cybervärlden. Det blir mycket att sätta sig in i på datorn och det upplever jag nog som mest krävande just nu. Mathjälpen är också ny, men inte lika utmanande, funderar Mona.

– Jag är också involverad i flyktingvännernas verksamhet. Ifall det behövs ställer jag gärna upp som tolk när det gäller kiswahili.

Mona konstaterar att hon hunnit få fem olika jobberbjudanden sedan de kom hem från Kenya i vintras. Förutom vikariatet som diakonissa i Vörå församling har hon blivit erbjuden jobb som sjukskötare i Nykarleby, missionssekreterare i Vasa svenska församling, ett vikariat inom diakonin i Nykarleby församling, samt jobb inom ett inskolningsprogram för Kongoleser vid yrkesakademien i Jakobstad.

Nu ser Mona fram emot att få möta människor enskilt och i grupp och hoppas att folk inte drar sig för att ta kontakt med henne. Speciellt vill hon hälsa alla daglediga välkomna till Missionscaféet i Oravais församlingscenter den 22 september kl. 14.

ANN-SOFI BÄCK

SUOMEKSI

- **Su 26.9 klo 12:** Messu Vöyrin kirkossa; Jouni Sinisalo, Martin Klemets
- **To 7.10 klo 18.30:** Suomenkielisten seurakuntailta Oravaisten seurakuntakeskuksessa; I Klemets, K Streng, päivän vieras laulaja-evangelista Rauno Karmitsa. Tarjoilua, makkarapaistoa.

BÖNESAMLINGAR

Tillsammans med Vörå frikyrkoförsamling ordnas bönesamlingar varje tisdag kl. 19 under september månad – 7.9 och 21.9 i Vörå frikyrka, 14.9 och 28.9 i Vörå församlingshem.

HÖSTFEST 25-26.9 I ORAVAIS – "JESU KÄRLEK BEFRIAR"

- **Lö 25.9 kl. 19:** Möte med servering i Oravais församlingscenter; predikan av I Klemets, vittnesbörd och sångprogram av K Streng.
- **Sö 26.9 kl. 10:** Högmässa i Oravais kyrka; liturgi I Klemets, predikant T Klemets, kantor K Streng.
- Lunch på ABC. Bokloppis i församlingscentret med Britt-Mari och Gun-Helen.
- **Sö 26.9 kl. 13:** Eftermiddagsmöte med servering i Oravais församlingscenter. Predikan av André Djupsjöbacka, vittnesbörd av Mary Nystrand-Pärus, sång av Britt-Mari och Gun-Helen Antdfolk.

Arr. SLEF och Oravais kapellförsamling.

ALLKRISTEN MÖTESHELG 1-3.10 – "BERÖRD AV GUD" 1-3.10

Den 1–3 oktober ordnas en möteshelg med Inge-Mar Helmner och team från Sverige.

- **Fr 1.10 kl. 19:** Möte i Vörå frikyrka
- **Lö 2.10 kl. 15:** Möte i Vörå frikyrka
- **Lö 2.10 kl. 19:** Sångkväll i Vörå kyrka
- **Sö 3.10 kl. 10:** Gudstjänst i Vörå kyrka

75- OCH 80-ÅRSKALAS

Kalas för dem som fyller 75 eller 80 år under året ordnas under hösten.

Petra på gång i Oravais

Petra Gripenberg är ett nytt ansikte i medarbetarskaran i Vörå församling. Hon arbetar sedan 1.9 som ungdomsledare i Oravais kapellförsamling. Hon är 21 år och hemma från Kronoby. De senaste åren har hon studerat till socionom och diakon i Åbo och bor nu i Vasa. Studierna är snart klara.

– Jag sparade in ett halvt år av studietiden, eftersom en del kurser gick snabbare att genomföra på grund av coronan, konstaterar Petra.

Petra har en del erfarenhet av arbete med barn och ungdomar eftersom hon jobbat som sommararbetare för SLEF under två somrar och vikarierat som ungdomsledare i Kronoby en sommar.

– Frank Nylund, som nu arbetar som ungdomsledare i Maxmo, ringde mig en dag och berättade om den lediganslagna ungdomsledartjänsten i Oravais. Han hade hört att jag höll på att bli klar med studierna och tänkte att det här jobbet skulle passa mig. Jag tyckte att det lät intressant och sökte tjänsten, berättar Petra.

” Livet kan föra med sig många svårigheter och utmaningar och då vill jag finnas där som ett stöd.

Jag träffar Petra under hennes första dag som anställd i Vörå församling. Hon har redan hunnit få en bild av att det handlar om ett omväxlande och intressant arbete. Hon ser fram emot att få lära känna barnen och ungdomarna och få vandra med dem en bit på deras livsvandring.

– Jag vill gärna möta barnens och de ungas behov också på ett djupare plan i den livssituation där de finns just nu. Livet kan föra med sig många svårigheter och utmaningar och då vill jag finnas där som ett stöd, säger Petra.

Petra tänker att det är fint att kunna ha en diakonal inriktning i barn och ungdomsarbetet och vara beredd att göra en insats när någon har det svårt på något sätt.

– Gud har lagt den diakonala inriktningen på mitt hjärta och överallt där jag rör mig vill jag finnas till för den som har det jobbigt, förklarar Petra.

Petra kommer att jobba i huvudsak i Oravais med både barn och unga. Redan under första arbetsdagen har Petra hunnit träffa sina kolleger och sondera vilka behov och förväntningar som finns. Hon vill här till sist flika in en hälsning till alla barn och unga i Oravaistrakten:

– Du är hjärtligt välkommen med till träffarna för barn och ungdomar i höst och jag ser fram emot att få lära känna dig! Du kan följa oss på Instagram @ungivörå. Där kommer man att hitta aktuell info om vad som är på gång i Oravais, Vörå och Maxmo.

ANN-SOFI BÄCK

KÖRVERKAMHET

- Vörå kyrkokör övar varje torsdag kl. 18:30 i Vörå församlingshem. Alla sångare är välkomna, speciellt herrar!
- Barnkören Notdragarna välkomnar barn i åldrarna 6–12. Vi övar varje onsdag kl. 18 i Vörå församlingshem.
- Worship inriktar sig på lite mer modern repertoar. Vi övar varannan onsdag kl. 19 i Vörå församlingshem.
- Damkören Delila övar en tisdag i månaden i Vörå församlingshem. Vi sjunger blandad repertoar i en, två eller tre stämmor.
- Kontakta Martin Klemets (050 469 3515) för mer information!
- Manskören Church Hill Boys och Oravais kyrkokör övar i regel på torsdagar. Vid intresse kontakta Kristoffer Streng (050 517 0115).

MATHJÄLPEN

Mathjälpen delar ut mavaror, som butikerna ger. Mathjälpen finns till för alla, som av en eller annan anledning behöver hjälp.

- Matutdelning i Vörå på måndagar och torsdagar kl. 9.30 på bakgården vid Vörå frikyrka.
- Matutdelning i Oravais på torsdagar kl. 9.30 vid församlingscentret.
- Matutdelning i Maxmo på tisdagar kl. 9.30 vid församlingshemmet.

TA GÄRNA KONTAKT MED DIAKONIN:

- Vörå: Gun-Britt Nyman (050 350 7227), Annika Nuuja (044 901 6693)
- Oravais: Mona Wallin (044 350 5960)
- Maxmo: Ann-Sofi Bäck (050 356 5025)

RUOKA-APU

Ruokajkelusta voi saada kauppojen antamia ylijäämäruokia. Ruokajakelu on tarkoitettu kaikille, jotka tarvitsevat elintarvikeapua.

- Vöyrin ruokajakelu maanantaisin ja torstaisin klo 9.30 Vörå frikyrkanin takapihalla.
- Oravaisten ruokajakelu torstaisin klo 9.30 Oravaisten seurakuntakeskuksen pihalla.
- Maksamaan ruokajakelu tiistaisin klo 9.30 Maksamaan seurakuntatalon pihalla.

VOIT OTTAA YHTEYTTÄ DIAKONIATYÖNTEKIJÖIHIN:

- Vöyrillä: Gun-Britt Nyman (050 350 7227), Annika Nuuja (044 901 6693)
- Oravaisissa: Mona Wallin (044 350 5960)
- Maksamaalla: Ann-Sofi Bäck (050 356 5025)